

Naročnina

Dnevna izdaja
za državo SHS
mesečno 20 Dln
polletno 120 Dln
celoletno 240 Dln
za inozemstvo
mesečno 35 Dln
Nedeljska izdaja
celoletno v Jugoslaviji 80 Dln, za inozemstvo 100 D

SLOVENE

S tedensko prilogo »Ilustrirani Slovenec«

Cene oglasov
1 stolp, peti vrsta
maloglasni po 150
in 2 D, večji oglaš
nad 45 mm višine
po Din 250, veliki
po 3 in 4 Dln, v
uredniškem delu
vrstica po 10 Dln
Pri večjem q
naročilu popust
Izide ob 4 zjutraj
razen ponedeljka
in dneva po prazniku

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6/III
Rokopisi se ne vračajo, ne frankirana
pisma se ne sprejemajo. Uredništva
telefon šte. 50, upravnštva šte. 328

Političen list za slovenski narod

Uprava je v Kopitarjevi ul. št. 6 v Čekovni
račun: Ljubljana šte. 10.650 in 10.349
za inzerate, Sarajevski 7563, Zagreb
št. 39.011, Praga in Dunaj št. 24.797

J. Sedivy:

Politično življenje na Poljskem.

Ko je lansko leto general Pilsudski po majski revoluciji postal gospodar položaja v Poljski, se je zdela neverjetna njegova izjava, da hoče parlamentarno vlado. Kako bi naj bila mogoča parlamentarna vlada, ko je ministri predsednik prof. Bartel, desna roka generala Pilsudskega, med 444 poslanci poljskega parlamenta našel oporo samo v socialno demokratični stranki z 41 poslanci in v Stranki dela s 6 poslanci? Položaj se je še poslabšal, ko so novi vladi s Pilsudskim na čelu odgovorili zvesto socialni demokrati, ker ni hotel kot nekdanji socialno demokratični organizator izpolnjevati navodil njihove stranke. Tako ima vlada popolnoma sigurnih v seju samo šest poslancev Stranke dela. Kljub temu pa ji parlament ni upal izreči nezaupnice, temveč ji celo odobril proračun. Tiste desnice, ki jo sestavljajo Narodna demokratična stranka (99 poslancev), stranka »Piast« (53), krščanska narodna stranka (monarhistična, 8 poslancev) in tiste krščanske demokratične stranke (40), ki tvorijo sredino, je sicer neprenehoma napadala Pilsudskega, a on je vendar bil trdno prepričan o svoji zmagi v parlamentu.

Komaj je Pilsudski ustanovil Konservativno stranko, je postala pohlevna najmočnejša poljska stranka, narodno-demokratična, ki zastopa velekapital in veleposestvo. S tem korakom je odepil Pilsudski od Nar. demokratične stranke ne sicer mnogo volivcev, ki so večinoma kmetje, pač pa denarne vire, ker so plemiči in velekapitalisti stopili večinoma v konservativno stranko. Tik pred volitvami pa je stranki denar nujno potreben. Na ta način je prestrašil tudi ostali desničarski stranki: Pilsudski pa je znal vreči tudi dovolj mastno kost za desničarske stranke, da si pridobi njihovo naklonjenost. Dobro se zaveda, da smatrajo polonizacijo svojih slovanskih beloruskih in ukrajinskih bratov za važnejše od rešitve vseh še tako perečih vprašanj. Poznal je njihov strah pred beloruskim socialnim, prosvetnim in narodnim pokretom s središčem v stranki »Hramada«. Odkar je junija 1. l. Pilsudski dovolil to organizacijo, se je z bliskovito brzino razširila. V vsaki beloruski vasi v Poljski obstoja društvo, podrejeno »Hramadi«, kjer se obravnavajo socialna vprašanja, poučuje naprednejše obdelovalce zemlje, ustanavljajo knjižnice, vrše predstave in širi zahtevo po samoodločbi beloruskega naroda. Sredi februarja je bilo organiziranih že 95.000 članov. Ko je Pilsudski dal zapreti beloruske poslance iz »Hramade«, češ, da so imeli zveze s komunisti, je vsa desnica odobrila njegovo postopanje. Ako hočemo biti objektivni, moramo kot katoliki z boleščjo priznati, da tudi krščanska demokratična stranka v narodnem oziru ni nič manj šovinistična kot desnica. »Hramada« je tuintam res imela zveze s komunisti, toda ogromna večina Belorusov v boljševiški beloruski državi in vsi Belorusi v Poljski teže po samostojni državi, ki bi bila popolnoma neodvisna tudi od boljševiške Rusije.

Pilsudski je imel proti desničarsko-sredinskomu bloku orožje, ki se ga je bolj bal kot njegove sablje. Ker uživa popolno zaupanje g. prezidenta prof. Moščinskega, more kadarkoli razpisati nove volitve. Desničarsko-sredinske stranke pa nikakor ne upajo iti v volivni boj brez novega volivnega zakona. Kakor so pokazale občinske volitve v Poznanju in volitve v bolniško blagajno, se udeležuje volitev manj kot 25 odstotkov poljskih volivcev, ker se kljub 62 strankam in neštetim vladnim krizam gospodarski položaj ljudstva ni izboljšal. Na drugi strani pa je med narodnimi manjšinami zelo veliko zanimanje za volitve. Po uradnem štetju pa je med 27 milijoni 160 tisoč prebivalci 41 odstotkov narodnih manjšin. Pri zadnjih volitvah leta 1922 so se narodne manjše zelo slabo udeležile volitev, vendar so dobile 82 poslancev. Ukrajinski del Galicije so zapadne velesile končno veljavno priznale Poljski šele leta 1923. Ako bi se Ukrajinci v Galiciji, kjer je Poljska kljub temu razpisala volitve, udeležili volitev, bi to pomenilo izreči se za priključitev k Poljski. Tudi med onimi Ukrajinci in Belorusi, ki so pripadli konnoveljavno Poljski leta 1921 po rusko-poljski vojni, je bila močna struja proti udeležbi na volitvah, ker so upali na samostojnost. Tako bi mogle narodne manjše dobiti celo večino pri volitvah,

ki se po ustavi morajo vršiti letos. Po novem volivnem zakonu, ki je sedaj pred poljskim parlamentom in so ga predlagale desničarsko-sredinske stranke, je Poljakom zagotovljena ogromna večina. Da se zmanjša utis, ki bi ga napravilo v inozemstvu veliko število poslancev narodnih manjšin in da se onemogoči zastopstvo maloštevilnim Rusom in komunistom, se zmanjša število poslancev od 444 na 300, število senatorjev pa od 111 na 75. Ozemlje narodnih manjšin se prideli poljskim volivnim okrožjem in sicer tako, da imajo Poljaki večino. Mandati se razdele po številu volivnih udeležencev leta 1922. Na 25.000 volivcev leta 1922 odpade sedaj en mandat. Popolnoma poljsko volivno okrožje s središčem v Po-nanju, ki šteje 306.000 prebivalcev, dobi 5 poslancev, ker je leta 1922 glasovalo 123

tisoč volivcev. Tarnopolsko volivno okrožje, kjer imajo večino Ukrajinci, ki šteje 838.000 prebivalcev, pa bo volilo samo 4 poslance, ker je leta 1922 volilo samo 114.000 prebivalcev, večinoma Poljakov in tistih Ukrajincev, ki so smatrali volivno udeležbo za koristnejšo od abstinence. Mesta, kjer imajo vsled poljskega državnega aparata tudi po beloruskih in ukrajinskih krajih večino Poljaki, volijo 34 poslancev. Za 50 poslancev pa morejo vložiti volivno listo samo stranke, ki imajo razpredeno organizacijo po vseh volivnih okrožjih države, to je samo desničarsko-sredinske stranke. Vsled tega volivnega reda se nameravajo narodne manjše vzdržati volitev, povabiti zastopnike tujih držav in časopisov, ter same izvesti volitve, ki bi naj predstavljale narodne manjše.

Po zakonu o ministrski odgovornosti pride obtožnica, ki se bo na jutrišnji seji prečitala, v razpravo čez 15 dni. Za obtožnico je vladalo veliko zanimanje. Vsi krogi so pokazali veliko zanimanje za dokazilni material in pravno stran te obtožnice.

Proračunski amandementi v finančnem odboru.

Belgrad, 17. marca. (Izv.) Finančni odbor je imel danes popoldne sejo in je pretresal amandemente. Seja je trajala od 3. do 5. Najpreje so prišli na vrsto amandementi opozicije, Demokratske zajednice in zemljoradnikov. Kakor znano, so bili predlogi samostojnih demokratov na poslednji seji finančnega odbora vsi odklonjeni, ker niso hoteli samostojni demokratski pristati na to, da bi finančni minister njihove predloge preje preštudiral. Zato so prišli v razpravo samo od Pribečevića naknadno predloženi amandementi. Vsi ti amandementi so bili z večino glasov odklonjeni. Finančni minister je izjavil, da se vsi ti amandementi nahajajo v vladnih predlogih in da z ozirom na to ni treba posebej razpravljati in sprejemati te predloge.

Nato se je prešlo na razpravo o posameznih predlogih. Finančni minister je umaknil člen, ki daje vladi pooblastilo, da izplačuje anuitete dolgov v stvarni potrebi z razliko kurza. V členu, ki govori o plačevanju dolžnih davkov in priznanicami ob priliki žigosanja odvzetih 20 odstotkov, se je pristavilo, da velja to od 1 aprila tega leta dalje. Glede tega, da se plačuje samo z boni do 1000 kron, je finančni minister izjavil, da je to storil radi tega, ker je s tem pomagano siromašnim ljudem. V prometu je odvzetih bonov v skupni vrednosti 360 milijonov. Od tega je 290 milijonov takih, ki so izpod 1000 kron. Plačevalo se bo samo s tistimi boni, ki se glase na ime. Vendar imajo tisti, ki so podedovali take bone brez imena, pravico z njimi plačevati. Pri členu, ki govori o tem, da lahko finančni minister izda novo odredbo za sestavo proračuna, se je razvila živahna debata. Ker se je med tem pričela skupščinska seja, se je seja finančnega odbora prekinila in se bo nadaljevala jutri popoldne ob pol 4.

Kraljev povratak v Belgrad.

Belgrad, 17. marca. (Izv.) Tekom nočnejše noči se vrne v Belgrad kralj. Kraljica ostane v Bukarešti. Po pordnevem bivanju v Belgradu se bo kralj odpeljal v Pariz.

POSL. SKULJ ZA SLOVENSKO DUHOVŠČINO.

Belgrad, 17. marca. (Izv.) Danes je poslanec Skulj pri ministru za promet ostro protestiral proti aktu ljubljanskega železniškega ravnateljstva, ki odreka vsem aktivnim duhovnikom pravico do polovične vožnje, dasi ravno je priznana v pravilniku in je bilo ravnateljstvo že 9. februarja o tem posebej obveščeno. Na protest bo dobilo ljubljansko ravnateljstvo zaslužen navodilo. Dočim se vsa ravnateljstva ravna po pravilniku, dela ljubljansko ravnateljstvo izjemo, ki je v škodo slovenski duhovščini.

DR. GOSAR ZA INVALIDE.

Belgrad, 17. marca. (Izv.) Minister za socialno politiko dr. Andrej Gosar je danes podpisal pravilnik o zaposlitvi invalidov pri državnih uradih in samoupravnih uradih, to je pri oblastih, okrajih in občinah, ki imajo nad 5000 prebivalcev.

MINISTER SERNEC ZA DRŽAVNE CESTE.

Belgrad, 17. marca. (Izv.) Za popravo državnih cest je minister za javna dela ing. Dušan Serneć dal zopet na razpolago kredit 260 tisoč dinarjev.

PROTEST MEDICINCEV.

v Zagreb, 17. marca. (Izv.) Danes dopoldne ob pol 11 so sklicali zagrebški medicinci protestno zborovanje proti temu, da bi se novi zakon o podaljšanju medicinskih študij uveljavil tudi že za one, ki so sedaj vpisani na medicinski fakulteti ali so v tem času absolvirali. Sklenili so pozvati vse medicine v državi na protestno stavko, ako bi se tem zahtevam ne ugodilo.

APOSTOLSKI DELEGAT ZA ALBANijo

Rim, 17. marca. Za apostolskega delegata v Albaniji je imenovan G. della Pietra, rektor albanskega pontifikalnega seminarija v Skadru.

Nadaljevanje debate o ministrstvu za notranje zadeve.

OSTRI NAPADI OPOZICIJE NA BOŽO MAKSIMOVIČA.

Belgrad, 17. marca. (Izv.) Dopoldanska seja narodne skupščine je bila zelo kratka in mirna. Na dnevnem redu je bila interpelacija radikala Dušana Živojnovića na vojnega ministra o nepravilnem postopanju vojaškega poveljnika v Požarevcu ob priliki poziva vojnih obveznikov na službovanje. Vojni minister je dal precizen odgovor, s katerim se je interpellant zadovoljil. Zato je predlagal prost prehod na dnevni red. Po govoru poslanca Rankovića je bilo glasovanje o Živojnovičevem predlogu o prostem prehodu na dnevni red, ki je bil sprejet.

Popoldne se je nadaljevala debata o proračunu ministrstva za notranje zadeve. Tudi popoldanska seja je potekla precej mirno. Vendar so vsi govorniki z izredno ostrino navajali razne stvari o delovanju policijskih organov.

Poslanec dr. Milovan Zanić (hrvatski federalist) je na popoldanski seji govoril za federacijo, ne toliko iz političnih, kakor iz gospodarskih razlogov. Centralizem vzdržuje hegemonijo enega naroda nad drugim. Radi njega je uprava v popolnem razsulu. Centralizem vzdržuje samo bajoneti. Ljudstvo je proti njemu. Sedanja uprava je neekspeditivna. Tisoče in tisoče aktov leži nerešenih. Navaja primere. Zahteva volitve za okrajne

skupščine in jamstvo za delovanje oblastnih in okrajnih skupščin. Nadalje opisuje grozodejstva orožnikov na Hrvatskem in končuje z apelom na dr. Korošca na njegov stališču proficentralističnem stališču.

Musliman Salih Baljić zelo ostro kritizira delovanje posameznih organov v Bosni in navaja drastične primere. Po njegovem mnenju je s tem delovanjem v zvezi notranji minister, ki je logično kriv za stvari, ki so se dogajale v Sarajevu. Odločno govori proti nastavljanju srbijanskih uradnikov v prečanskih krajih. Navaja delovanje posameznih srbijanskih uradnikov, ki so prišli v Bosno in uvedli balkanske metode. Naštevaja slučaje protizakonitosti in postopanje napram muslimanskemu življu.

Nato so govorili radičevci Babunjić, Stip Matijević in Mžik ki so govorili o preganjanju hrvatskega kmečkega ljudstva od strani notranjega ministra. Zanimivo je, da so ti poslanci navajali slučaje, ki so se dogajali za časa, ko so bili še radičevci v vladi.

Ob 9 se je seja prekinila. Prihodnja seja bo jutri. Na dnevnem redu je nadaljevanje razprave o proračunu notranjega ministra. Od jutri naprej se bodo vršile seje tudi ponoči. Vršile se bodo od 9—1, 4—7 in od 9 zvečer do 1 zjutraj.

Obtožnica Demokratske zajednice proti Maksimoviću.

Belgrad, 17. marca. (Izv.) Danes popoldne je demokratska zajednica vložila obtožbo proti notranjemu ministru Boži Maksimoviću. Obtožnico je podpisalo 51 poslancev in sicer 33 demokratov, 14 muslimanov in 4 zemljoradniki. Obtožbe niso podpisali 3 poslanci Demokratske zajednice, in sicer Aca Milović, Pera Marković in dr. Kulenović. Samostojnim demokratom obtožnice sploh niso predložili v podpis, ker je njihovo stališče dovolj znano. Istotako tudi ne radičevcem z ozirom na njihove ponudbe za vstop v vlado.

Obtožnica je zelo ostra in obsega 38 s strojem pisanih strani. Deli se v 6 oddelkov. V prvem oddelku se govori o volitvah 8. februarja 1925. Ugotavlja se, da je Maksimović pokazal premalo vestnosti, ki bi jo kot načelnik tako važne državne ustanove moral imeti. Nato govori obtožnica o zatiranju članov Hrvatske republikanske stranke, o nespoštovanju sodnih razsodb, ki so bile pravomočne, nadalje o občinskih volitvah 15. avgusta 1926 ter o zlorabah in velikanskih preganjanjih, ki so jih policijski organi pri tej priliki izvrševali. Dalje o oblastnih volitvah 23. januarja 1927. Istotako se navajajo konkretni slučaji strahovitega terorja, ki so ga organi notranjega ministrstva izvrševali. To delovanje notranjega ministrstva je ustvarjalo dvoje vrst državljancev, ki niso bili pred zakonom vsi enaki.

Nato prehaja obtožnica na delovanje notranjega ministra glede občin in opisuje njegovo postopanje pri razpuščenju občinskih odborov, ki je bilo čisto političnega značaja. Komisarji, ki so se postavili namesto občinskih odborov, so bili izraziti eksponenti notranjega ministra.

V prilogi se opisujejo strahote režima, ki so se izvrševale pri teh prilikah. Z ozirom na vse to se ugotavlja, da je Maksimović kot notranji minister uvedel tako sistem. Vsi ti slučaji namreč dokazujejo, da ne gre za posamezne slučaje, marveč za sistem, ki

ga je notranji minister vpeljal. Z ozirom na vse to se je pregrešil v sledečem:

1. v načelu pravne države, 2. v načelu, da se kaznujejo državljani lahko samo s pravomočno razsodbo, 3. v načelu enakosti pravice, 4. v načelu državljanskih in političnih svobod, 5. v načelu svobodnih volitev narodnih poslancev, 6. v načelu ljudskih samouprav.

V potrdilo te obtožbe se navajajo vse tozadevne določbe ustave in drugih zakonov.

V drugem oddelku se navajajo interpelacije ter vprašanja, ki so se vložile na notranjega ministra, na katere on nikdar ni odgovoril.

V tretjem oddelku se obtožuje notranji minister, da nikdar ni izvršil razsodb državnega sveta in državnih sodišč, ki so bile neugodne za njega, oziroma za odredbe, ki jih je on izdal.

V četrtem oddelku se opisuje njegovo postopanje napram uradništvu, predvsem preganjanje tistega uradništva, ki ni bilo notranjemu ministru po volji.

V petem oddelku se govori o njegovih nezakonitih odredbah glede javne varnosti. Odredbe so imele ta značaj, da so bile naperjene proti enemu delu državljanov in so ščitile samo en del državljanov.

Šesti del navaja slučaje, ko Boža Maksimović ni hotel odpušiti tistih uradnikov, ki so bili od rednih sodišč kaznovani, ker so izvrševali tak sistem.

Obtožnica se završuje s tem, da pravijo podpisovalci, da je to poslednje njihovo sredstvo, ki jim je bilo na razpolago. Obtožnico so predložili, ker niso imeli prav nobenega drugega načina več, da bi se borili proti sistemu, ki ga je vpeljal Boža Maksimović. Z ozirom na dokazilni material, ki se v obtožnici navaja mora narodna skupščina po njih mnenju Božo Maksimovića izročiti sodišču.

Vlada za državne uslužbence.

Vprašanje državnih uslužbencev ni nereseno, le v naši, ampak trpe na njem vse po vojni novonastale države. Pri nas smo sicer dobili zakon o državnih uslužbencih, tudi famozno prevedbo smo že prestali, toda jedro uradniške krize je s tem prav tako malo ozdravljeno kot pred tem dogodki.

Blizu tretjina vseh državnih izdatkov gre za uslužbence. Pri tem pa so posamezniki še tako v mizernih položajih, da niti od daleč ne morejo z dohodki, ki jih dobe od države, preživljati sebe in svojih družin. Posledica tega je pri nas uradniška beda, drugod ponekod pa korupcija v uradih.

Povojna revolucijska doba nam je prinesla upokojevcem in reduciranecem na desetisoče. Posamezni režimi so vsak po svojem pojmovali »štedenje« v državni upravi in odstranjevali vse upravno uradništvo, ki jim ni bilo všeč. Naslednji režim je zopet to »garnituro« upokojil in nastavljal novo. Tako je šlo vsa leta: redukcija, nove nastavitve, upokojitve, premostitve in zopet nova imenovanja. Število upokojevcem, med njimi tudi dobršen odstotek mladih in zdravih je rastlo, rastle so pokojninski izdatki in narasli tako, da so danes največje breme in ovira, da država zahteva uradništva ne more ugoditi.

Iz delov prejšnjih držav, ki so se spopadle v našo skupno kraljevino, smo sprejeli uradništvo razvrščeno po najrazličnejših sistemih. »Prevedba« se je izvršila prenaplajeno, nesistematično in je zlasti prečanskim drž. uslužbencem v mnogih ozirih prizadejala hude krivice.

Sedanja vlada, ki hoče rešiti državo povojnih neurejenih razmer in hoče uvesti v državno upravo trajen red, je morala zgrabit tudi to sicer najkočljivejšo vprašanje. V finančnem zakonu si hoče vlada zagotoviti moč in oblast, da bo tekom leta tudi tem stvarim prišla v okom.

Vsak, tudi državni uradnik, ki prebere amandemente kakršne zahteva vlada, mora priznati, da so tudi tu odločilni samo tisti motivi, ki vodijo vlado pri vsem izboljševanju finančnega zakona, namreč skrb za državo in njeno gospodarstvo in briga za odpravo socialnih krivic v uradniškem stanu.

»Dosedanje zakonite garancije«, s katerimi se baha »Jutro«, so dejansko tako puhle, da je bil skrajen čas, da se najde vlada, ki jim bo dala vsebino. Zato hoče sedanja vlada dobiti pooblastilo za dopolnitev zadevnih zakonov. Te dopolnitve bodo prinašale uradništvu samo koristi, ne pa kakih neugodnosti.

Pooblastilo naravnost pravi, da gre za odstranitev napak in nedostatkov. Dajče beremo, da hoče vlada podpreti tiste uradnike in uslužbence, ki so postali nesposobni za nadaljnje delo. Za podporo torej gre.

Prav nobene nesreče pa ni, če se za eno leto ukinja sprejemanje novih moči v državno službo. Državni uradi imajo uslužbencev dovolj, v nekaterih pokrajinah in panogah veliko preveč. V enem letu bo mogoče dobiti točen pregled o celotnem sedanjem uradniškem aparatu in nato pristopiti k izpolnitvi, v kolikor se bo izkazala za potrebno.

To določilo je prav posebno značilno za sedanjo vlado. Dokazuje namreč, kako daleč ji je vsaka partizanska misel. Če bi vlada hotela nadaljevati partizanstvo dosedanjih režimov, bi hitela reducirati njej neljubo uradništvo in nastavljal novo. Sedaj pa je vlada sama sebi zaprla to možnost. To je najtrdnjši dokaz, kako resno in objektivno se je vlada lotila uradniškega vprašanja.

Istotako pravična in poštena je odredba, da upokojevcem, ki so stopili v pokoj, predno so dopolnili 15 službenih let, ne dobe doklad, če niso bili upokojeni radi bolezni. Kdo pa so ti upokojevcem? To so z malimi izjemami izključno samo »politični« uradniki raznih garnitur, ki pripadajo vsem mogočim političnim strankam, tudi strankam sedanje vladne večine. So pa to ljudje v najlepših letih, ki imajo vse naravne darove in zmoglosti, da si v polni meri služijo svoj kruh in da ne odjedajo pilih dohodkov svojim tovarišem, ki so kot aktivni navezani izključno na te dohodke, oziroma svojim bolnim tovarišem upokojevcem.

Kdor presodi nove amandemente, jih mora biti vesel. Zpet mogočen korak naprej h konsolidaciji. SLS z vso mirnostjo lahko prevzame odgovornost tudi za to delo. Njena prisotnost v vladni večini je najboljša jamstvo, da se bodo pooblastila, ki jih bo vlada dobila, nesebično uporabila izključno le v korist države in njenih uslužbencev.

Izigranje fonda za brezposelne?

Pod naslovom »Velika poplava amandmanov« in pod podnaslovom »Izigranje fonda za brezposelne« poroča večerajšnje »Jutro« med drugim tudi o amandmanu ministrstva za socialno politiko, glasom katerega se bo porabil (citiram »Jutro«) »fond za zavarovanje delavcev proti brezposelnosti za podporo graditve cenovnih delavskih stanovanj in sicer po pokrajinah.« Ta amandement naj bi bil »izigranje fonda za brezposelne? Oglejmo si torej zadevo stvarno do dna.

1. Po zakonu o zavarovanju delavcev se mora plačevati 0.05 Din od premij bolniškega zavarovanja za posredovalnice za delo (borze dela), iz česar naj bi se podpirali predvsem brezposelni ter potujoči delavci in nameščenci. Tega denarja se je nabralo (jemljem minimum) 30.000.000 Din, od katere vsote je slovenskih (jemljem minimum) 5.000.000 Din. Dosedanje vlade so ta denar, in to v časih najhujše brezposelnosti, največje stanovanjske in stavbene krize nalagale v belgrajski hipotekarni banki; koristijo od tega so imeli čisto drugi, ne pa delavski in produktivni krogi. Zakaj niti eden ministrov za socialno politiko iz bivših režimov se ni bil ponižal, da bi bil izdal to-li potreben pravilnik za podpiranje brezposelnih iz teh fondov.

2. Delavske ustanove, zlasti pa Delavske zbornice kot zakonite zastopnice vseh delavcev in nameščencev so se naravno postavile na stališče, da se ta fond čimprej uporabi v svrhe, za katere se je zbral. Tako so n. pr. privatni nameščenci pod vodstvom gospoda Urbančiča na posebnem shodu v Mesnem domu v Ljubljani začetkom novembra 1926 zahtevali, da se 1. ohrani »Trgovsko bolniško in podporno društvo«, 2. da se brezposelni fond, naložen v belgrajski hipotekarni banki vrne po pokrajinskem ključu. — Pri štilizaciji tozadevne resolucije je aktivno sodeloval g. dr. Windischer. Oba gospoda: Urbančič in Windischer pa sta odlična pristaša SDS. — Od tedaj so dosegli naši ministri v sedanji vladi, da se 1. ohrani »Trgovsko bolniško in podporno društvo« kot avtonomen zavarovalni zavod liki zagrebški »Merkur« in 2. da se glasom citiranega amandementa ministra za socialno politiko dr. A. Gosarja vrne v Slovenijo 5.000.000 Din (najbrže jih je že blizu 6.000.000).

3. S tem pa seveda še ni dokazano, da bi fond za podpiranje brezposelnih ne bil izigran, kot to trdi »Jutro«. Da ovržem to trditve, naj navedem sledeče: Slovenska Delavska zbornica, ki ji gre v takih in podobnih slučajih prva in glavna beseda, je bila soglasna v tem, da se iz že nabranega fonda uporabi 85 odstotkov v produktivne svrhe, in to je v glavnem zidanje cenovnih delavskih stanovanj! Troje koristi bomo imeli od tega: a) brezposelni bodo dobili delo; nuditi brezposelnim delovno priliko pa je najizdatnejše sredstvo zoper brezposelnost! b) Delavci bodo prišli direktno do cenovnih stanovanj; mišljene so namreč eno in dvodružinske delavske vrtno kolonije; c) zmanjšala se bo stanovanjska beda in zaslužili bodo obrtniki: stavebeniki, tesarji, kleparji, inštalaterji, krovci itd. 15 odstotkov od tega fonda pa se porabi za režijske stroške delavskih posredovalnic in za denarno odpravo brezposelnim; (150.000 Din je bilo za prvo silo vendar že nakazanih!)

Za denar, ki se tekoče nabira, pa izdeluje ministrstvo za socialno politiko pravilnik za podpiranje brezposelnih. O tem pravilniku so bile zaslišane za mnenje vse delavske zbornice in tudi ljubljanska. Iz tekočega denarja pa bo šel največji odstotek za direktno denarno podpiranje brezposelnih.

4. Pri preračunavanju vseh teh vprašanj so sodelovali v Delavski zbornici tudi zastopniki »Narodne strokovne zveze«: dr. Joža Bohinjec, Rudolf Juvan in Valentin Urbančič. Mnenja so bila soglasna in tudi sklepi.

Vlada, oziroma ministrstvo za socialno politiko nele, da ni izigralo fonda za brezposelne, marveč je po zaslišanju osvojilo stališče naše Delavske zbornice, ki je edina zakonita zastopnica in predstaviteljica vseh delavcev in nameščencev Slovenije. — Vem, da se nam vsem skupaj pred delavstvom radi naših predlogov pristojnemu ministru v teh zadevah ne bo treba zagovarjati. A če se bo treba, se bomo lahko in morali se bomo mi vsi: kršč. socialisti, marksisti in demokrati. Kajti če je kdo ta fond »izigral«, ga je predvsem naša zbornica.

In sem prepričan: Tako »izigranje« naj Bog živi! Zakaj v Slovenijo se vrača slovenskih delavcev denar; pet do šest milijonov dinarjev ni malenkost danes! Delavci bodo dobili delo in stanovanje, obrtniki pa zaslužek. Brezposelni pa bodo po dolgem, dolgem času enkrat vendarle zares podpirani. In tako dalje —

Sebi bo »Jutro« koristilo, ako Delavsko zbornico pri vsem tem podpira. Uspeh je uspeh in ga je treba priznati najsi ga je dosegel kdorkoli. In dr. Gosar ni varen loviti problemov za rep. Za glavo ga zgrabi. Podprimo ga!

„Testamentarni siromaki na duhu.“

To smo postali zdaj pri »Jutru« zato, ker smo poudarjali dobroto, ki jo prinaša vlada SLS našemu gospodarstvu tudi s tem, da se prenosnina zniža od 6 na 4%. »Jutro« trdi, da SLS s tem za malega kmeta ni ničesar storila, in triumfalno — v dokaz »nove velike blamaže Slovenca« — citira takni zakon, po katerem so kmečka posestva v vrednosti do pol milijona dinarjev itak oproščena prenosnine. Torej, tako dokazuje »Jutro«, bo ta znižana taksa v korist le veleposestvom, in pristavlja: »S tem je v ostale popravila samo malenkostni del onih pogrešk, ki jih je zakrivila baš ista SLS, ki nosi soodgovornost za takni zakon, dete in uspeh od klerikalcev podpiranega samoradikalnega režima«.

Mi smo že ponovno ugotovili, da kaže »Jutro« od same nevoščljivosti nad uspehi in delom SLS v vladi že nevarne simptome duševne zmedenosti, pa evo tu novega dokaza: V isti sapi, ko nas »blamira« s taksnim zakonom, ki je mala kmečka posestva oprostil od prenosnine, pa očita SLS, da je ona ta zakon zagrešila! Kaj je torej zagrešila? No, zagrešila je potemtakem takrat pod samoradikalnim režimom to, da je podpirala zakon, ki je bil ugoden za malega kmetovalca, zdaj, ko je tudi sama na vladi, pa je zagrešila še to, da je olajšala breme tudi velikemu kmetovalcu.

To vse pa »Jutro« seveda strašno razburja živce, ker mu jemlje vsak stvaren argument za hujskanje proti SLS, pa si mora izmišljati vedno nova zavijanja in laži, razgaljati se do največjega duševnega siromaštva, testamentarnega in netestamentarnega, in odnašati eno blamažo za drugo. Kakor jo je srečno odneslo tudi v tem slučaju: zakaj jasno je vendar, da je znižanje prenosnine olajšava za ves gospodarski svet, za malega kakor za velikega gospodarja, saj prihaja ta taksa v poštev pri vsaki premembi posestva, mali ali veliki, in kmetu gotovo ni vse eno, če kupi kako njivo ali travnik, ali plača pri tem prenosnine 6 ali pa samo 4%.

»Jutroven« duševnemu in materialnemu bogastvu seveda taka olajšava ni potrebna, tem hvaležnejše pa jo bo sprejel ves slovenski gospodarski svet, ki je po zaslugah samostojno-demokratske zafurane politike tako osiromašel, da mora danes računati z vsakim dinarjem.

Javen in odkrit boj med Pucljem in Radičem.

Takoj po volitvah v oblastne skupščine se je začutilo, da gospodje radičevci postajajo v bivši kmetijski stranki oblastni kot jež v listjeh luknji. Zagrebški radičevski listi so prinašali iz Slovenije poročila, ki so dolžila vodstvo SKS, da je krivo strankinega neuspeha pri volitvah, ker ni pustilo pristnih radičevcev na prva mesta itd.

Isto pesem je ponovil radičevski oblastni poslanec v »Domu« in ne motimo se, da je celo ljubljanski »Kmetijski list« kot volitvah odločno pod vplivom »pristnih« radičevcev. Njegovo pisanje ga izdaja. Bivši vodje SKS so torej po vseh zmanjih znakih sodeč, že veliko vajeti dali iz rok, samo da bi vsaj na videz ohranili enotnost stranke. Pa »pristnim« radičevcem pod vodstvom g. Prepeluha to ni dovolj. Ker niso mogli popolnoma uspeti sami, so prosili samega vrhovnega šefa Stefana Radiča na pomoč. Ta je sedaj udaril.

Zadnji »Dom«, glavno glasilo Radičeve stranke, prinaša oglas, ki ga je podpisal sam Stjepan Radić in sicer izrecno kot predsednik slovenske in hrvatske kmetijske stranke. V tem oglasu pravi dobesedno:

»V zadnjem času je dobival predsednik pisma in ustmena vprašanja in obvestila, da naše kmetijske organizacije na Štajerskem ne delajo dobro ali pa da ne delajo nič. Posebno so velike pritožbe proti nedelavnosti vodstva v Ljubljani in nedelavnosti oblastnega odbora Kmetijske stranke v Mariboru. Poleg tega je veliko pritožb proti temu, da so vsa prva mesta v slovenski Kmetijski stranki prevzeli takozvani kmetijci, ki nastopajo povsod v imenu bivšega ministra Ivana Puclja.«

Dalje pripoveduje Radić, da je z ozirom na te pritožbe imel v Ptuj sestanek s svojimi zaupniki, ki so sklenili, da 24. aprila skliče večji zbor Radičeve stranke v Ptuj. Predsedoval bo Radić sam. Povabljeni bo tudi vodstvo SKS v Ljubljani in Mariboru. (Radić torej uganja revolucijo v lastni stranki. Preko in proti volji strankinih instanc sklicuje sestanke svojih zaupnikov, pred katerimi bo »kmetijske gospodje levite bral«.)

Radić napoveduje, da se bo o razmerah z bivšimi pristaši Samostojne kmetijske stranke govorilo le v ožjem krogu, odločal pa bo Radić, ki bo imel potem serijo shodov po celi Štajerski in ustanovil krajevne organizacije po načrtu in v duhu, kakršen je v radičevskih organizacijah na Hrvatskem. Vso organizacijo bo vodil Radić sam.

Radić poziva naj pridejo v Ptuj stari člani njegove stranke, ki so že za stranko kaj pretrpeli in storili. Svoj proglas končuje Radić takole:

»V nedeljo 24. aprila se bo odločilo tudi o tem, da dobe naši pristaši Slovenci tak svoj list kakršen je naš »Dom«. List bo izhajal ali v Mariboru ali v Zagrebu. Urednik bo Slovenec, toda, da bo v listu vse po duhu in programu naše seljačke stranke in našega pokreta, nato bo pazil sam predsednik HSS. To bi bili morali že zdavnaj napraviti, toda bolje je zdaj kot nikoli. V Zagrebu 15. 3. 1927. Stefan Radić, predsednik hrvatske in slovenske seljačke stranke.

V slovenski javnosti začenja torej nov boj, ki bo sicer precej brez pomena za celokupno politično življenje, zanimiv pa bo le. Pucljevi pristaši, če ne bodo korenito prišli, se bodo v kratkem znašli na cesti, kajti vzgojili so si gada v lastnem naročju.

NEMCIJA IN VATIKAN.

Berlin, 17. marca. Pruski naučni minister je v deželnem zboru izjavil, da so vsa razmišljanja in pogajanja glede konkordata žele v začetnem štadiju. Vse druge vesti so neresnične.

Beleške

△ Velika poplava amandmanov. Tak naslov je dalo »Jutro« svojemu poročilu o novih finančnih reformah, ki jih je sklenila vlada in ki obsegajo množična znatna olajšanja bremen in druge zlasti za naše samouprave važne zadeve. To je vse za »Jutro« seveda velika poplava, ki preti z nevarnostjo, da se v njej potopi cela SDSarija. »Die Flut von Amendements« — tako javlja tudi »Jutro«, zagrebški kolega »Morgenblatt«. — Alarm, mali Moric, alarm na vse strani!

△ Demagogija. »Jutrovska« popolnoma zbesnela gonja proti SLS postaja že tudi »Narodnemu Dnevniku«, ki se sicer zavzema za napredno fronto, preneumna, pa reproducira odstavek iz »Jutrovega« uvodnika od srede (kjer je med drugim stalo: »Visoki in krivični davki so življenska potreba SLS!« ...) in pravi, takšne gorostasnosti si upa servirati glasilo inteligence svojim bralcem! Ko beremo take stavke, se pač ne moremo čuditi, če pišejo radičevski listi o pokvarjeni gospodi. Tudi pa se ne moremo čuditi, če je politična naobzaba širokih slojev naše inteligence tako mizerna, ko pa jim je sveta resnica samo to, kar piše »Jutro«, pa naj bo gorostasnost še tako prijemljiva. Drugič pa je nad vse zanimivo, da si upa ravno »Jutro« očitati drugim, da nimajo zmisla za interese slovenskega gospodarstva. Kdaj pa je za Boga milega pokazala ta skupina zmisel za slovensko gospodarstvo! »N. D.« našteva nato nekaj smrtnih grehov nad Slovenijo, ki jih ima SDS na vestin pristavlja: »Velika je v resnici pozabljenost gotove slovenske inteligence, zlasti one, ki ji je čtivo à la Papežinja Favsta zrodetje. Ampak ta pod povprečjem stoječa inteligenca še dolgo ni predstavica slovenskega naroda in kar je mogoče natveziti njej, ni mogoče natveziti slovenskemu narodu.« — Ne, ta inteligenca res niti v senci ni predstavica slovenskega naroda (saj k sreči tudi ne pripada več slovenskemu narodu, ker je prestopila v nacijo), ampak je predstavica samo tistega od nekdanje frakcije podedovanega plitvarstva in puhlarstva in strahovite duševne zaplankanosti, za katero je našlo najprimernejšo označbo »Jutro« samo: testamentarno siromaštvo na duhu.

△ Beganje uradništva, to je najnovejša naloga, ki se ji je posvetilo »Jutro« z vso vnamo. Naenkrat je odkril svoje srce za uradnika (ki ga pozna SDS samo, če je njen pristaš, drugače ga je pa vedno bičala s škorpioni) in vpije, da so novi ukrepi sedanje vlade v pogledu uradništva atentat na uradniške pravice in sploh sama sovražnost napram uradništvu. To dokazuje »Jutro« pa s samimi lažmi, zavijanj in podtikanj. V resnici pa zadevajo ti vladni ukrepi reforme, kakor jih uradništvo samo že davno zahteva. Sposobno, kvalificirano uradništvo ne bo s tem prav nič izgubilo, ampak le pridobilo. V našo upravo so prejšnji partizanski režimi pač navlekli toliko nepotrebnega uradniškega balasta, da je v interesu uprave same, še bolj pa državne blagajne, da se ta balast čim prej spet odpravi. Država potrebuje sposobnega, kvalificiranega uradništva, ne pa strankarskih agitatorjev po uradih, in zato bo gotovo tudi to uradništvo samo pozdravilo, če se njegove vrste enkrat že prečistijo. Dobremu uradniku se ni treba nikoli nič bati, vsaka poštena vlada ga bo vedno ščitila.

RADIČEVE PREROKBE.

v Zagreb, 17. marca. (Izv.) Po današnjih seji oblastnega odbora je dal Stjepan Radić zanimive izjave, v katerih hvali finančnega ministra, da dobro drži linijo, katero je označil v svojem pismu na oblastne samouprave. Izrazil je veliko zadovoljstvo, da se prepusti oblastnim samoupravam imovina bivših deželnih zborov in da se precepi del kompetence nekaterih ministrstev odstopi oblastnim skupščinam. S temi zadevami se peča sedaj fin. odbor, ki je poslal tri člane v Belgrad, da urede te zadeve. — Dalje je izjavil novinarjem, da bo narodni seljački klub dal za obtožnico proti Maksimoviću, katero bo stavila Demokratska zajednica, toliko podpisov, kolikor jih bo manjkalo do 50. čeravno svojčas DZ ni hotela v tej zadevi podpirati HSS.

V predavanju, ki ga je imel Radić o Sovjetski Rusiji in njenih odnosih do evropskih držav, je napadel tudi Slovence. Pravi, da so Slovenci že dvakrat hoteli »pojesti Hrvate«, prvič v zvezi s Pribičevićem, sedaj pa z radikali. Po njegovem mnenju kaže vse, da bo prišlo še tekom tega meseca do spremembe v vladi, v katero bodo vstopili še Davidovičevi demokrati. HSS pa bo ostala še nadalje v opoziciji.

NOVI MILIJONI ZA ZADER.

Rim, 17. marca. Ministrski svet je odobril zakonski načrt, ki določa za Zader in okolico kredit novih 6 milijonov lir.

ČIČERIN PRIDE V PARIZ.

v Pariz, 17. marca. (Izv.) Od informirani strani se poroča, da bo Čičerin, ki se sedaj nahaja v Frankfurtu, v kratkem prišel v Pariz, kjer bo imel važne razgovore s Briandom.

TROCKIJ POJDE KOT POSLANIK V TOKIO?

Pariz, 17. marca. »Intransigent« poroča, da bo Trockij po spravi s Stalinom imenovan za poslanika v Tokio.

Kaj se godi doma

Dr. Josip Čerin ob 60 letnici.

navzlic ogromnemu trudu, ki ga zahtevajo od dirigenta in orkestra, z uspehom podal. Samo nekatera največja dela naj omenimo: Bachovo »Trpljenje Kristusovo po Mateju«, Beethovne simfonije (III., V., VI.), Dvořakova (F), Schubertova (h), Mozartovi (c, 40), Brucknerjevi (IV., VII.), Brahmsova (IV.), Jiráková (c), Schumannova (2), Panovičeva.

In kar je posebnega poudarka vredno je to, da se on s prožnostjo svojega glasbenega čuta ni manj ne živi v titanskega Beethovna kot v nežnega, z rokokojkim korakom drobnečega Mozarta, favstovskega Dvořaka kot subtilnega, v brezdanjo step strmeč zamaknjeneja, najrahljejšemu, ušesu komaj slišnemu šelestu, ki veje preko planjav, prisluskujočemu Rinskemu-Korsakovu; ogromnega kontrapunkta Bacha, prav tako kot s tenkim čutom ob nasičenih harmonijah se naslajajočega Premrla, v eksotično se odevajočega Adamiča kakor samorastlega, iz neizrabljenih zakladov domačnosti nezasičeno bogastvo zajemajočega Smetana; pa pobira potankosti za prevejanjem, z orientalskim opojem dehtečega Dobroniča, kakor se poglablja v germanski razmišljajočega, svoje glasbeno čuvstvo in domisleke na široko razpredajočega »božanstveno dolgočasnega« Brucknerja ali v novi orientalsko-lirični romantiki se izživlajočega Paunoviča. Zato je bil vsak njegov koncert za vse glasbene kroge velik dogodek, glasbenemu naraščanju pa najboljša šola, ki je najboljši teoretičen pouk niti izdaleka ne more nadomestiti.

Zajemljivo ga je slediti pri njegovem delu, njegovih pripravah za koncerte. S kakšno bogato literarno in znanstveno tehnično opremo se loti vsakega dela! Kako studira, premišljuje, da bi umetnino tako podal, kakršna je izšla iz skladateljevih rok. Je pač lahko delo vzeti skladbo in v njo vnesti svoje čuvstvovanje, svoje nazore. Tega dr. Čerin neče, neče zlasti starejših skladb gledati s sodobnega vidika, ampak si sname moderne očali in se z do čuda vestnim študijem vglubi, dokler skladba v njem ne zaživi v tistem občutju. kakor je zaživila v skladatelju, ki jo je spočel. On noče skladbe natezati na kopito sodobnega čuvstvovanja, noče skladbi vsiljevati sebe, temveč hoče skladbo razumeti iz nje same in iz časa njenega postanka, noče v skladbo nič vnašati, ampak vse kar je skladatelj v njo položil, brez ostanka pozajeti. Morda ima kdo tako vestnost za slabost, mi mu to štejemo v največje priznavanje, ker le tako doživimo skladbo v nje pristnosti, le tako se nam pretekla doba neizkvarjene javlja.

Pri vsem tem je pa dr. Čerin hiter, spreten delavec, ker ve, kako se dela lotiti; on se ne uči šele med delom, ne premišljuje šele spotoma, kako bi skladbo podal, ampak ima vso sliko že izpočetka jasno pred seboj. Neutruden je, neuplašen, nobenih ovir se ne boji, enostranske, krivične sodbe ga k temeljitemu delu le še podžigajo; v vsem svojem delu kaže doslednost in recimo — plemenito umetniško trmo.

Nesebično je njegovo delovanje; ne vpraša po tem, ali mu trud in delo koristi ali ne; taki koncerti so nujno potrebni, zato jih prireja. Materialnih koristi za ves ta trud ni imel, saj je šel ves zaslužek deloma v skupno vojaško blagajno, deloma za nagrade za godbenike, za nakup in popravo instrumentov, nakup not, tako da dr. Čerinu ni nič ostalo, ampak je moral celo iz lastnih sredstev doplačevati.

Poleg tega se je dr. Čerin udeleževal kot glasbeni pisatelj; prevažen je za zgodovino slovenske pesni njegov članek v Trubarjevem zborniku o slovenskih protestantskih pesmaricah; za zborovsko petje »Pesmarica Gl. m.«, ki jo je priredil 1897; pisal je članke o vsakovrstnih glasbenih vprašanjih, dognal je med drugim, da so prve vojaške godbe ustanovili Turkom — Jugoslovani (janičarji).

Nič čuda torej, če se Ljubljana in vsa Slovenija ob šestdesetletnici s spoštovanjem in iskrenim priznavanjem spominja tega odličnega kulturnega delavca, ki se mu po visoki tehnični in znanstveni izobrazbi, po vsestranskem odličnem in

nesebičnem delovanju morda nihče izmed naših glasbenih delavcev ne more primerjati. Želimo samo, da mu Bog da zdravia in moči, da srečno započet delo tako kot do sedaj nadaljuje; uverjen naj bo, da mu je in mu ostane ves slovenski glasbeni svet za njegovo vzorno delovanje hvaležen.

Dr. Josip Čerin se je rodil 29. marca 1867 v Komendi, gimnazijo je dočrtil 1886 v Ljubljani, kot alonizijeviski dijak je bil tri leta organist, po maturi je eno leto igral na gosli v deželnem gledališču, 1887 je odšel na Dunaj študirat pravo in glasbo na Cecilijski šoli (pod Böhmom in Laborjem); l. 1896. je z odliko dočrtil konservatorij (pod Brucknerjem, Fuchsom, Schalkom); 1894-96 je bil prvi organist pri dvorni cerkvi sv. Avgušlina; 1896-98 je vodil »Gl. matico« v Ljubljani (Mozartov Requiem, Bachovo »Trpljenje« po Mateju i. dr.); 1898 je postal kapelnik dunajske Ljudske opere (Volksooper), 1902 pa kapelnik pri dvorni župni cerkvi sv. Mihaela; istega leta (1902.) mu je kot prvemu Slovincu bila podeljena najvišja akademska čast doktorja glasboslovja; 1906 je postal kapelnik vojaške godbe 6. pešpolka in deloval kot tak na Dunaju in Budimpešti; 1908—1916 je živel v Pragi in z velikim uspehom prirejal koncerte (Praga, Marijine lazni, celo v Nemčiji so ga klicali); od l. 1919. pa izredno plodonosno deluje v Ljubljani.

Jubilej slovenske matere.

V torek, 15. t. m. je praznovala sedemdesetletnico rojstva gospa Marija Ojstriš, posestnica in trgovka na Poljanski cesti poleg Marijanišča. Rojena je bila dne 15. marca 1857 kot hči rodbine Veselove. Poročila se je dne 9. maja 1880 s Francetom Ojstrišem iz St. Jurija ob južni železnici, asistentom podkovske šole v Ljubljani, širom Slovincu priznanim živinozdravniškim strokovnjakom. V srečnem zakonu se je rodilo devetero otrok, od katerih jih živi še pet. Fran Ojstriš je faktor v tiskarni »Merkur«, Ana je učiteljica na meščanski šoli pri Sv. Jakobu v Ljubljani, ena hči je poročena z veletrgovcem g. Šarabonom v Ljubljani, ena z g. Vovkom, veletrgovcem z žitom v Ljubljani, najmlajša je pa še doma pri materi. Po moževi smrti l. 1900 je sama neumorno skrbela za vzgojo in dobrobit svojih otrok. Blagi slovenski materi želimo še mnogo zdravih in srečnih let!

Zoološki vrt v Ljubljani.

Ljubljana dobi v kratkem novost, ki bo znatno povečala znamenitost njenih že dosedaj lepih javnih nasadov. Zoološki vrt v Ljubljani! Stari ljudje stikajo glavo skupaj in izražajo svoje dvome in pomisleke proti izvedbi takega načrta. Ali je sploh mogoče kaj takega v Ljubljani! Zakaj ne,

pravijo drugi, če ga imata Zagreb in Trst, zakaj pa ne bi imela Ljubljana svojega lastnega vrta? Pa so še drugi resnejši pomisleki, kajti nekateri se že tresejo za svojo kožo. Pomislite, kaj pa če lepega dne uide iz zverinjaka kak lev ali slon ali kaka drugi divja zverina! Kdo naj jih potem lovi? No, stvar ni tako huda in je v kratkem takale: Mesna občina namerava napraviti pod Rožnikom, tam približno, kjer je bil svoječasno etabliiran cirkus Kludsky, poseben oddelek za eksotične živali, ki jih bodo mogli Ljubljancje gledati — ne nagačene, temveč žive. Zoološki vrt bo osnovan — v malem seveda — po vzoru zoološkega vrta v dunajskem Schönbrunu ali zagrebškem Maksimiru. Inicijato za osnivanje zoološkega vrta v Ljubljani je dalo vodstvo tukajšnjega Narodnega muzeja, ki je prejelo že v dar krasnega živega ujetega orla. To je sicer mal, toda vsekakor lep začetek, približno tako, z orlom namreč se je pričelo tudi delovanje zoološkega vrta v Pragi. Upati je, da pridobe za nameravani zoološki vrt v kratkem tudi šakala in več drugih živali, divjih in krotkejših, ki bi jih dali na razpolago privatniki.

V najkrajšem času se sestane posebna komisija kompetentnih uradov, da določi natančen program za to napravo.

Torej, stvar je vsekakor resna. Upati je tudi, da ne pride do nikakih protestov, kajti ljubke živalice, čeprav imajo ostre zobe ali kljune, bo menda vsakdo rad pogledal, izza močno zavarovane ograje seveda. Tudi iniciativna pomoč privatnikov bo dobrodošla. Tako da pride končno tudi Ljubljana do svojega zoološkega vrta.

Stanovanjska mizerija v Mariboru.

Maribor, 17. marca 1927.

Društvo stanovanjskih najemnikov za Maribor in bližnjo okolico je z dovoljenjem stanovanjskega sodišča l. stopnje v Mariboru napravilo izveček iz vseh še nerešenih prošenj za dodelitev stanovanj. Te podatke je društvo še kontroliralo z ustinimi podatki interesentov, tako da more sedaj objaviti precej zanesljivo statistiko.

Nerešenih prošenj za dodelitev stanovanj je bilo dne 31. januarja t. l. 873. Vsi prosilci skupaj imajo 2747 družinskih članov. Na stranko pridejo tedaj povprečno 3 člani. To je umljivo, ker tvorijo večino prosilcev mladoporočenci. Je pa tudi mnogo družin z več člani in ena družina z desetimi člani je celo brez stanovanja.

Od prosilcev je 27 vobče brez stanovanja (v drvarnicah, kletih, podstrešjih, celo v hlevih), 416 jih biva v podnajemu in sicer 293 v Mariboru, 123 v okolici, ostali pa stanujejo v nezdravih ali pretesnih stanovanjih, deloma tudi pri svojih stariših ali bližnjih sorodnikih. Niso redki primeri, ko stanujeta dve družini v sobi s štedilnikom. Od prosilcev, ki stanujejo v mestu Mariboru, jih reflektira na 1-sobno stanovanje 343, na 2-sobno 150, na 3-do 4-sobno 66. Od onih, ki prebivajo v bližnji okolici, si želi 1-sobno stanovanje 228, 2-sobno 65, 3-do 4-sobno 21. Da bi tedaj vsem ugodili, bi rabili v mestu 559 stanovanj in skupno 874 sobami, v bližnji okolici pa 314 stanovanj in skupno 431 sobami. Velika večina prosilcev si želi malo 1- do 2-sobno stanovanje in to zato, ker so večinoma slabo situirani sloji (delavci, železničarji, državni nameštenci) in ker se vsak boji, da ob ukinjenju stanovanjskega zakona ne bo zmogel najemnine za večji stan. Saj je izmed prosilcev 250 železničarjev, 188 državnih nameštencev, 369 duševnih in ročnih delavcev in 76 drugih. Po stanu je 704 poročenih, 88 vdovljenih, 11 ločenih in 70 samskih prosilcev.

Morda bi koga že zanimalo, koliko denarja bi bilo treba, da se zadovoljijo vsi prosilci. Z ozrom na okolnost, da zadošča večini ena soba s pritliklino, bi mogli računati, da znašajo stroški za eno stanovanje povprečno 50.000 Din. Potem bi rabila mariborska občina okroglo 28 milijonov dinarjev, okoliške občine pa 15 milijonov. Ker ni pričakovati od države za enkrat izdatne podpore za ublažitev neznozne stanovanjske bede, more tu olpomoci le občina (pozneje morda oblast) in v tem stremeljenju jo moramo podpreti vsi občani.

Vestfalsko pismo.

I.

Kako, — ali se smem spet malo oglasiti iz te nemške dežele na Slovensko? Imeli ste v »Slovenec« mir pred menoj in mojo nemško kramo eno dobro leto. Morda bi zdaj hoteli spet kaj sprejeti od mene? Zdej, ko se Jugoslavija in Nemčija približujeta. Nismo si več sovražniki — mi Nemci in Vi Jugoslovani: bližamo se drug drugemu, podajamo si roke, sklepamo dogovore. Zato tudi jaz z večjim pogumom siopam pred Vas. Upam, da me ne boste več gledali postrani, češ: e, kaj me ta s svojo Nemčijo!...

Pa res, lej ga no, oglašiš, oglašiš! »Zakaj tako molčiš, kaj nimaš nič več povedati? Ali ti je zmanjkalo?« Take in podobne glasove slišim iz Slovenije. — Nič povedati? Zmanjkalo? O tega pa ne! Povedati dosti. A nisem še popolnoma pozabil tistega znanega »quod rarum — carum« (kar je redko — to je drago). Pa so še drugi vzroki: ni časa, tudi zdravja ni zadostnega, in še to in ono... Dobil sem pa tudi konkurenta v Nemčiji, — mladega doktorja, ki piše v Berlinu nemško mladost, da jo bo potem pretakal, in natakaj po slovenskih listih. Saj ga poznate, ali ne? Ta vas zalaga s poročili iz Nemčije, zato moram jaz bolj molčati, da ne bo »Slovenec« preveč — nemški. Sicer imate pa potopisov toliko, da človek težko »v stih pride«. Od pomladi, ko nas je šuklje ime-nitno zabaval s svojimi sredozemsko-morskimi

vožnjami, pa do pozne jeseni so se vrstili potopisi drug za drugim. Vsak, kdor malo pogleda v tuj svet, rad pove svojim ljudem, kaj je posebnega videl. Zdajle v zimski sezoni se že malo lože pride na vrsto. Zato moram gledati, da svojo robo spravim pod streho vsaj do velike noči, potem si ne upam več vzdržati konkurence z raznimi potopisci, ki se bodo pojavili na površju.

Po tem uvodu — pa in medias res! Kar zagradi življenje — pravi naš Goethe; saj ga tudi pri Vas menda malo poznate — kjer pri-meš je zanimivo!

Nedavno tega sem zapustil za nekaj dni nemška tla in se podal v sosednjo Francijo. Saj s Francozi bomo Nemci tudi kmalu bratovščino pili... Pa ne v osrčje Francije, ampak v deželo, za katero se Nemci in Francozi rujejo že stoletja in je zdaj zaenkrat francoska: v Lotaringijo. Kajli tudi v tisti kot zemlje so se zatekli izseljenci — iz Slovenije. Po kaj sem šel med nje, Delat? Nemogoče! Saj se na Nemškem ne morem vsemu kaj. Le pogledat sem šel, kako se imajo in če imajo kako željo, pa kako bi se ji dalo odpmoči. Če sam na svoje oči ne vidim in ljudi ne slišim, ne morem imeti prave sodbe. V Holandiji sem že bil pri Slovincih, v Belgijo se tudi odpravljam, v Francijo samo ni treba hoditi, ker tam je drug mož za to. Preden povem kaj o teh deželah samih, oziroma o svojem potovanju, danes nekaj besedi o stvari, za katero se pri tem gre: o naših izseljencih in naši dolžnosti do njih. Ta stvar morda ni tako zabavna kakor potopi-

sovanje, a biti mora! Najprej potrebno, potem prijetno!

Predvsem bodi naglašeno še enkrat pred vso slovensko javnostjo, kar sem že naglašal: Narod, ki ima tolik del svojih ljudi razpršenih izven svojih mej po širnem svetu, mora izseljeništvu posvečati vso pozornost in skrb! Le predolgo smo ljudi gledali, kako odhajajo v trumah iz domovine kar na svojo roko brez vsega reda, brez vsake določene smeri na vse vetrove sveta, in se nam tam v vsakem oziru popolnoma izgubljajo. Pred nekaj tedni so se obrnili name goriški duhovniki, oziroma uredništvo »Zbornika, glasilo svečnikov sv. Pavla« — list, ki bi želel, da bi mu bila po vsebini in po ugledu podobna naša »Vzajemnost« — s prošnjo, naj jim napišem nekaj iz svoje skušnje o stanju izseljencev in o skrbi zanje, ker da se s Primorskega zadnje čase trumoma izseljujejo. Ustregel sem jim takoj in opisal razmere natančno. Iz te svoje razprave naj posnamem tukaj glavne misli, ker kar velja za Primorje, velja tudi za Jugoslavijo.

Versko-moralne razmere med izseljenci so vobče slabe. Da je v Ameriki in v Nemčiji še toliko dobro kakor je, je vzrok ta, ker je v Ameriki pač mnogo slovenskih duhovnikov, v Nemčiji pa je splošno izvrstna pastoraacija in tisti nemški duhovniki, ki slovensko znajo, so se našim ljudem še posebej z vso dušo posvetili. Kjer so pa izseljenci sami sebi prepuščeni, tam se celo dobri in najboljši skoro popolnoma zanemarijo. Saj veste, kaj je čeda brez pa-

stirja! To pa ne velja samo o Slovincih, ampak bolj ali manj o vseh izseljencih, zlasti tistih, ki jezika novega kraja ne razumejo. Doma smo se večkrat razgovarjali in si tožili, kako to, da se Slovinci, ki so doma splošno verni, ko pridejo v tuji svet, tako hitro in tako močno izneverijo. V čast Slovencev torej tukaj povem, da to velja ne samo o Slovincih, ampak vseh izseljencih: Slovinci so le toliko na slabšem, ker v tujini nikjer ne slišijo svojega jezika. V narodnem oziru je vse, kar gre v tuji svet, zgubljeno, — ako se ne vrne domu. Prvi rod je še slovenski, drugi že malo, tretji nič več. Edino tam bi se mogli Slovinci dalj časa narodno in versko ohraniti, kjer bi stanovali kompaktno skupaj in imeli svojega voditelja v svoji sredi. In kdo bo tu voditelj, če ne duhovnik?! — Če torej hočete, (sem rek. Goričanom), za svoje ljudi v tujini kaj storiti, potem jih ne pustite, da letajo, kjer se jim zljubi, vsak po svojih potih širom sveta, ampak izseljevanje regulirajte, kakor se regulira razbrzdana reka! Da ne bodo ljudje razpršeni kot prah v vetru, kakor so ravno tukaj v Nemčiji in tudi v Ameriki, kjer jih dobijo razkropljene po vseh Združenih državah od severa do juga, vzhoda in zahoda. Kako pa regulirati? Če hočete ljudem kaj svetovati, potem morate sami poznati kraje in razmere, kamor ljudje gredo, ali kamor naj gredo. Kdor sam krajev ni videl in ljudi tam ne vidi, del, ne slišal, si ne more napraviti sodbe in ne more govoriti. Zato si mora nekdo, četudi na stroške cele dežele ali škofije, iti ogledat do-

Strah dolnjelendavskega okraja pod ključem.

Od konca januarja pa do konca februarja je bila po dolnjelendavskem okraju in posebno še v vasi Ižakovec na delu hudobna požigalčeva roka. Ljudje so bili v neprestanem groznem strahu, da jim ne uniči satanski požigalec v eni noči celega imetja.

Prvič je začelo goreti 23. januarja t. l. ob 11 ponoči pri posestniku Stefanu Žužku v Ižakovcih. Pa požar so kmalu zapazili, gasili so pravočasno vzbujeni domači in požarna bramba. Zgorela je le streha na hiši in svinjski hlev. — Dne 6. februarja zopet v noči ob 11 je zanelil požigalec pri Stefanu Koter v Ižakovcih veliko kopico zložene slame. Slama je bila čisto blizu poslopja in če se ne bi bilo posrečilo ognja omejiti le na kopo, bi bili pogoreli do tal kar trije posestniki. — Ze 27. februarja se je pojavila zopet ravno ob 11 v noči požigalčeva roka v parni posestnika Franca Poredeča. V parni je bilo vse polno slame, ogenj se je razširil z vso naglico in nikakor ga ni bilo mogoče pogasiti. Do tal je zgorelo gospodarsko poslopje in hlevi z živino vred. V hiši posestnika Poredeča je ležala za časa požara žena na porodu in so jo morali odnesti iz hiše.

Vsled teh požarov je bilo ljudstvo tako preplašeno, da je poseglo po samoobrani in si osnovalo nočno stražo 12 moč, ki so bili po cele noči na preži za požigalcem. Ižakovčani so teh zločinov kmalu osumili domačina Stefana Magdiča, ki je iz Ižakovcev.

Za upravičeno osumljenega se je začela zanimati orožniška postaja v Beltincih in je zbrala tekom tednov proti Magdiču toliko obtežilnega in dokazilnega materiala, da so ga orožniki te dni aretirali in odgnali v zapore v Dolnjo Lendavo.

Po aretaciji se niso oddahnili od skoro neprestanega strahu le Ižakovec, ampak celi okraj Dolnja Lendava. Vse kaže, da Magdič ni požigal iz maščevanja, ampak iz perversnosti.

Specijalno blago

za damске plašče, višek lepote, najmodernejše vzorce, nudi vsako množino najugodnejše trdka **DRAVO SCHWAB, LJUBLJANA.** Bajnolepe svilene podloge.

O neznanem utopljenicu v Dravi.

Neznane utopljenca, katerega so potegnili iz Drave zadnji pondeljek krog 11. ure dopoldne pri velikem mostu v Mariboru, so radi sumljivih znakov na telesu v srednje raztelesili. Komisija je dognala, da je izključeno vsako nasilje. V torek se je javil pri mariborskem pogrebem zavodu prijatelj neznanega utopljenca in javil, da je ponesrečeni splavar. Pred tremi tedni se je razbil splav med St. Lovrencem in Falo. Na splavu je bilo 6 moč. Vsi so se rešili po razbitju, le ta je utonil, ker ni znal plavati. Ta prijatelj je tudi izjavil, da bo preskrbel pogreb utopljenicu, ker je iz imovite posestniške hiše, a po tej izjavi ga ni bilo več na pogrebni zavod in tudi o sorodnikih ponesrečenega ni ne sluha ne duha. Zadnje nedeljo so namreč odpri na Fali eno od velikih zatvornic, tedaj je poglavo preko jezta tudi to truplo in v pondeljek ga je prignala Drava do Maribora. — Mogoče je pa tudi, da je utopljenec identičen z Antonom Visočnikom, 60 let starim najemnikom iz Slapinskega vrha pri Prevaljah, katerega pogrešajo že od 25. januarja t. l. Bil je v štikah radi dolgov ter se je večkrat izrazil, da si bo sam končal življenje.

Spomladanski čevlji v sivem in drap

Prodajalna nasproti
MESTNEMU DOMU

tične kraje, pa če bi bilo treba iti tudi v Avstralijo! Nato skušajte tok izseljevanja naravnati v kraje, kjer bodo naši ljudje prebivali kar najbolj skupaj, — seveda če dobijo vsi tam delo. Kmetstvo ljudstvo bo v tem oziru lažje regulirati kakor industrijsko, po katero pridejo iz Nemčije ali Francije celi vlakci, jih naložijo in odpeljejo, kamor hočejo, morebiti tudi — v Maroko. Za ljudmi mora pa iti duhovnik, tam imeti božjo službo, če treba, postaviti novo cerkev in šolo, ustanoviti društvo in hranilnico ali podporno blagajno. Ljudje naj varčujejo in ko so si nekaj prihranili, naj se, če le mogoče, vrnejo domu! — V ta namen naj se v Gorici ali v Trstu ali v obeh mestih — seveda pa tudi v Ljubljani! — odpre izseljeniška pisarna (Rafaelova družba), ali pa naj se o izseljeništvu tako informira vsa duhovščina, da bo lahko vsaka župnijska pisarna obenem izseljeniška pisarna. — Če bi pri tem pomanjkanju duhovščine, kakor je na Primorskem, ne mogel noben duhovnik trajno iti za ljudmi, jih mora kdo obiskati vsaj enkrat na leto, kakor so dolgo vrsto let obiskovali slovenski frančiškani rojake tukaj v Nemčiji. To je mnogo premalo, vendar pa veliko boljše kakor nič. Vsaj dobri se s tem ohranijo.

To so glavne misli o tem, ki sem jih Goričanom razvil nadrobneje. To, kako ljudi pripraviti za na pot, o čemer sem v »Zborniku« tudi napisal, to spada bolj v duhovniški kakor v politični list, zato tukaj spuščam.

Da ne bom predolg, moram tu svoje priporočanje o izseljevanju in izseljenicah prekiniti in nadaljevanje odložiti na drugič.

Dnevne novice

★ Vrnitev kralja in kraljice. Iz Bukarešte poročajo, da kralj Aleksander in kraljica Marija danes odpotujeta iz Bukarešte in dospeta v soboto v Belgrad. Ni še gotovo, ali odpotujeta nato v Pariz.

★ Pogreb Gligorija Jeftanovića se je vršil v Sarajevu na najsvetanejši način. Prisostvovalo je nad 10.000 ljudi. Kralja je zastopal general Smiljanić, med venci, ki so jih poklonili kralj, vlada, Narodna skupščina in številne korporacije, pa je vzbujal posebno pozornost krasen venec prezidenta Masaryka.

★ Na Jožefovo vabi »Oblastno središče trezne mladine« v Maribor vse abstinence in njihove prijatelje na skupščino, ki se bo vršila v mali dvorani »Študijske knjižnice« ob 10.30. — 20. t. m. napravi trezna mladina pod vodstvom dr. F. Mikića izlet na Falo in Ruše.

★ Časnikarski telefonski pogovori se smejo po odredbi ministrstva za pošto in brzojav št. 10.192 od 15. t. m. voditi od 16. t. m. dalje v tuzemskem prometu med 17. uro zvečer in 9. uro zjutraj. — Ravnateljstvo za pošto in brzojav.

★ Seznan knjig in tiskovin je te dni razposlala Tiskarna sv. Cirila v Mariboru vsem župnim, občinskim in šolskim uradom. Seznan nudi pregled slov, literature, šol, knjig in potrebščin in raznih tiskovin za različne urade. Ker pa seveda seznan obsega le dosedanja dela, se bodo izdajala dopolnila vsakega pol leta. Ako kateri urad ne bi dobil seznama, naj se prijavi.

★ Izletniški vlak. V nedeljo, 20. t. m., vozi na progi Ljubljana gl. kol.—Kamnik izletniški vlak z odhodom iz Kamnika ob 20.28 in s prihodom v Ljubljano gl. kol. ob 21.40 uri.

★ Belgijski dijak obiščejo Jugoslavijo. Po Veliki noči pride večja skupina belgijskih dijakov na izlet v našo državo.

★ Švedsko letalo pri Cerknici. Radi defekta v motorju in radi goste megle, se je moralo v petek 11. t. m. ob 2 popoldne spustiti na tla švedsko vojaško letalo, ki je prihajalo iz Malmöja ter plulo proti Benetkam. Letalo se je spustilo na njive, ki leže ob glavni cesti Rakek—Cerknica. Globoko se je pri tem zarilo v zemljo. O dogodku sta bila takoj obveščena obmejni komisariat na Rakeku in okrajno glavarstvo v Logatcu. Pilot inž. Lindner in njegova dva spremljevalca so z največjim naporom spravili letalo na bolj suho in trdo zemljo proti nekdanjemu samostanu Loškemu. Ker pa je v nedeljo in ponedeljek v Cerknici deževalo, se letalo ni moglo dvigniti. Končno se je v sredo posrečilo pilotu, ki je zmečal z letala nepotreben balast okoli tisoč kilogramov, se dvigniti v višino in letalo je odplulo preko Javornika proti Benetkam.

★ Neuspelo ugrabljenje mlade deklice. V sredo zvečer je hotel v Sarajevu nek mohamedanec ugrabit 16 letno Ido Delić, ko je prihajala iz džamije od večerne molitve. Čakal jo je pred džamijo z avtomobilom in jo hotel odpeljati. Na njen krik so takoj prišli stražniki in pasanti so zadržali avto, tako da je bil nasilnež na mestu aretiran in ni imel več časa pobegniti.

★ Težka nesreča. 47 letni delavec Franc Frlan je v Kokri pri Kranju razstreljeval kamnenje v kamnolomu. Zavrtal je mino ter jo napolnil. Mina pa je predčasno eksplodirala.

Ves naboj je priletel v obraz. Težko poškodovanega so prepeljali v Ljubljano v splošno bolnico.

★ Samomor starčka na sinovem grobu. Dušan Lazarević v Belgradu je nedavno izgubil sina. Otrokova smrt je očeta tako pobila, da je zadnje dni stalno zahajal na sinov grob in plakal. Tudi na dan samomora so ga videli, kako je dolgo in neutešeno jokal na grobu. Okrog 2 popoldne, ko je starček bil sam, je potegnil samokres in si pognal kroglo v glavo. Grobarji so ga našli že mrtvega v mlaki krvi na grobu.

★ Volkovi v Bosni so zadnji čas zelo predrzni, ker jih lakota sili v vasi. Ta teden so v Palu raztrgali neko deklico. V tem kraju so to zimo napravili volkovi že ogromno škodo.

★ Jedilni in spalni vagoni. Od 15. t. m. dalje vozi jedilni voz Belgrad—Ljubljana v brzovlakih št. 1 in 2 tudi dalje do Jesenic in nazaj. — Od 1. aprila dalje pride v promet spalni voz na progi Zagreb gl. kol.—Sušak in nazaj v osebnih vlakih št. 314 in 313.

★ Došla velika izbira krasnih bluz in otroških obloke. — M. Kristoflič-Bučar.

Indian
Pasta

Najfinejša
specijaliteta
za čevlje

Ljubljana

© Jutri ob sedmih zjutraj prične »Krekova mladina« proslavo petletnice ustanovitve s cerkvenim govorom, peto sveto mašo in s skupnim svetim obhajilom v cerkvi zaščitnika delavcev, sv. Jožefa. K tej cerkveni proslavi vabi »Krekova mladina« vse delavstvo iz Ljubljane in okolice. Pokažimo z obilno udeležbo, da stoji krščanska socialistična organizacija na nerazrušljivem, verskem temelju! Za člane in članice udeležba sveta dolžnost!

© Nad petdeset gl. močan mešan pevski zbor bo nastopil pri jutranji proslavi petletnice »Krekove mladine« v Ljudskem domu. Z ozirom na prijavljeno udeležbo visokih dostojanstvenikov se bo prireditev začela točno ob pol osmih zvečer, na kar opozarjamo vse cenj. udeležnike, da pravočasno zasedejo prostore. Spored proslave je zelo bogat in nikomur ne bo žal, ako daruje parinarjev za našo kulturno mladinsko delavsko organizacijo in prireditev poseti. Vstopnice se dobje v predprodaji na Starem trgu 2/I: danes od 5 do 7 zvečer, na praznik sv. Jožefa pa od 9 do 12 dopoldne. Sežate v obilni meri po njih!

© Lep užitek in krasno razvedrilo pripravlja šentjakobski Orel vsem tistim, ki se udeležijo na praznik sv. Jožefa ob pol 8. uri zvečer njegove akademije v telovadnici na Grabnu. Pestrost in slikovitost sporeda bo omogočila vsem posetnikom, da vsaj za nekaj uric pozabijo bridkosti sveta in z našimi Orliči in Mladci zažive še enkrat lepe trenutke srečnih in brezskrbnih mladostnih let. Zato vsi na akademijo šentjakobskega Orla! Bog živil!

© Prosvetnega večera danes ne bo, ker se je vršilo predavanje o Vel. Kleku skupno s SPD v Unionu. Vrši se pa 1. aprila, in sicer je na programu Trpljenje Gospodovo v cerkveni umetnosti.

© V cerkvi sv. Jožefa bo v soboto, dne 19. t. m., na praznik ob 8. uri pontifikalna sv. maša. Izvajale se bodo sledeče skladbe: Missa solemnis v h-molu, zl. M. Brosig, z orkestrom; Graduale »Domine praevenisti« zl. P. Griesbacher; ofert. »Veritas mea«, zl. J. Gruber; Tantum ergo v Es, zl. dr. Fr. Kimovec. Po maši: Sv. Jožef, zl. St. Premrl.

© Rokodelski dom. Rokodelsko društvo ima na praznik sv. Jožefa, v soboto, 19. marca, ob 7. uri zjutraj v križanski cerkvi sveto mašo in skupno obhajilo. Pri sv. maši poje društveni pevski zbor.

© Občni zbor Družbe sv. Elizabete bo prihodnjo nedeljo, 20. t. m., ob štirih popoldne v Marijanišču. Pred občnim zborom bodo litanije v kapeli. Članice, poskrbite med prijateljicami in dobrotnicami družbe za kar najobilnejšo udeležbo!

© Smrtna kosa. Sinoči je preminul po daljši težki bolezni ravnatelj tukajšnje podružnice zavarovalnice Dunav gosp. Jakob Welley. Pokojni je bil rojen l. 1872. v Sv. Juriju pri Celju. Zavarovalnica Dunav zgubi s pokojnim zmogljivega uradnika, ki ji je s svojo plošno in strokovno izobrazbo služil 32 let, v strokovnih vrstah v Ljubljani pa je pokojni naravnost nepogrešljiv in nenadomestljiv. Pokojnikovi kolegi žalujejo ob njegovem grobu, ker so zgubili odkritega in izkušenega prijatelja.

© Šentpetersko prosvetno društvo vabi svoje člane, da se v obilnem številu udeležijo na društveni praznik sv. Jožefa zjutraj ob šestih svete maše, ki se daruje za vse žive in mrtve člane.

© V Krekovi prosveti bo v nedeljo, dne 20. marca ob petih popoldne predaval mgr. Viktor Steska: V Egiptu pred 2000 leti.

© Akademik Ivo Grahor predava v nedeljo, 20. t. m., ob 10. uri dopoldne v Mestnem domu (vel. dvor.) o temi »Kitajci in Evropejci«. Vstopnine ni.

© Lovski tovariši! Člane tovariše opozarjamo na pogreb dolgoletnega našega člana ravnatelja Welleja. Pogreb se vrši v soboto, dne 19. t. m., ob 4. uri popoldne, Rimska cesta št. 9. — Odbor Slovenskega lovskega društva.

© Vsak petek celi dan po tržaškem sistemu polenovka v gostilni »Leon«, Kolodvorska ulica.

© Cene so padle! Pred nakupom se prepračite in ogledajte si ravnokar dole krasne obleke, površnike in dežne plašče za gospode in dečke pri F. Lukič, Pred školijo 19.

© Domačo zabavo priredim na čast Pepcam in Jožkom 18. t. m. Začetek ob 8. uri zvečer. — Josip Uran, restavratr pod »Skalcos«.

© Mestni magistrat razpisuje oddajo zidarskih in betonskih del za napravo skladišča za premog v mestni klavnici. Vsi razpisani podatki se dobe med uradnimi urami v mestnem gradbenem uradu, Šolski drevored 2, II. Ponudbe je vložiti najkasneje do 26. marca t. l. opoldne v podpisnem uradu.

© Stanovanjsko sodišče deložirano! Poleg tragičnih nam je sedanja stanovanjska kriza prinesla mnogo grotesknh prizorov in situacij. Eden takih primerov se zna pripetiti v kratkem v Ljubljani. Stanovanjskemu sodišču v Ljubljani so namreč njegovi dosedanja prostori v šentpeterski vojašnici odpovedani in se mora stanovanjsko sodišče izseliti. Stanovanjsko sodišče pa nima še nikakih prostorov, kjer bi se nastanilo. Kakor smo se informirali, je prisrčna želja vseh deložirancev in onih, ki že več let iščejo stanovanje, pa ga ne morejo najti, ta, da bi delilo stanovanjsko sodišče usodo z deložiranci na Vrazovem trgu, kjer je tako pripravno zanj — tako rekoč pred nosom in ne bo treba stanovanjskemu sodišču plačevati še velikih stroškov za prevoz inventarja, povrh vsega pa bi imelo še nazoren nauk o stanovanjski bedi.

© Preureditev Cojzove ceste. Letos spomladi prične mestna občina z ureditvijo Cojzove ceste, ki bo po preureditvi v kras šentjakobskemu delu mesta. Preureditev zahteva mnogo dela in stroškov, ker bo treba nasaditi specialno drevje, hraste in topole. V kratkem se poda mestni vrtnarski nadzornik nakupovat mladike tega drevja v Gradec.

© Dva poskusa samomora. Da izpolnimo dolžnost kronista, moramo zabeležiti zopet dva poskusa samomora v Ljubljani, ki pa sta se oba ponesrečila, dajasi je pri obeh manjkalo le za las, da nista uspela. Prvi samomor je hotel izvršiti 24letni tapetnik Šulc Karel-Erhardt na Glincah. Dne 14. t. m. ob pol devetih je prišel pijan domov, pritrldil svojo kravato na žebelj in se z njo obesil. Slučajno pa je opazil skozi okno obešenca mesarski vajenec Anton Zore, ki je hitro obvestil v bližnji Pirnatovi gostilni se nahajajočega mesarja Vabla, nakar sta oba udrila v Sulčevo stanovanje in ga snela s kravate ter tako rešila. — Drug samomor je poskusil izvršiti brezposelni delavec Peter Velkovrh. Nekje na Kodeljevem se je v gostilni pošteno napil, nato pa se je pijan vrgel samoumorilnem namenu na tračnice dolenske železnice, češ, da ga bo bližajoči se dolenski vlak povozil. Dva delavca, ki sta prišla slučajno mimo, sta še pravočasno potegnila Velkavrha s tračnice in ga tako rešila gotove smrti. Velkavrha je nato aretiral stražnik in ga hotel odvesti na stražnico. Na mostu pa se mu je Velkovrh iztrgal in se pognal proti ograji, v namenu, da skoči v Ljubljano; vendar ga je stražnik še pravočasno zadržal. V zaporu se je Velkovrh streznil, povzli tečno kosilo, na vprašanja pa je odgovoril, da se sploh ničesar ne spominja in da sploh ni nameraval izvršiti samomora.

© Tatvine. Ključavničarskemu delovodji Francu Megliču je neznan zlikovec odpeljal v sredo ob 7. uri zvečer iz neke veže v Dalmatinovi ulici 3200 Din vredno kolo znamke Puch. — Na Viču je nekdo odnesel gospej Angeli Gorjupovi v večernih urah za 300 Din perila, ki se je sušilo na dvorišču. — Trgovcu Kendi je bila ukradena 300 Din vredna solčna streha. — Aretiran je bil neki F. C., pri katerem so našli 100 zavojčkov tobaka, ki je bil neznanemu lastniku najbrže ukraden.

© Izgred. Trije bratje so proslavljali v Slamičevi gostilni na Viču odhod enega izmed njih k vojakom. Ko so se napili, so pričeli zgrajati, metati kozarce ob tla in razbijati mize in stole. Ko sta jih hotela gostilničar in natakarka miriti, so napadli še nju, nakar je gostilničarka pozvala policijo, pred katero pa so korajžni razgrajachi hitro pobegnili. Ko so dva od njih drugi dan aretirali, sta pričela valiti krivdo na tretjega, ki je že od potoval k vojakom. Vendar pa jima to ne bo nič pomagalo in bosta morala pošteno plačati ali odsedeti kazen ter poravnati povzročeno škodo.

Maribor

□ ZA ORLOVSKO AKADEMIJO DOBITE VSTOPNICE V OBEH PRODAJALNAH CIRILOVE TISKARNE.

□ Konecni Drave, na katerih se bo izvajalo znamenito slovensko koncertno delo za soli, zbor in orkester, kantata »Ojki«, ki jo je zložil P. Hugolin Sattner in ki bodo posvečeni proslavi 75 letnice skladatelja ter 20 letnemu spominu prerano umrlega našega goriškega slavčaka pesnika Simona Gregorčiča, se vrše v soboto 2. in nedeljo 3. aprila t. l.

Priloge za izvajanje tega velepomembnega izvirnega dela so v polnem teku. Solistično bodo sodelovali v treh koncertih g. prof. Bajuk-ova, gđ. Vedralova, hčerka konservatorskega profesorja v Ljubljani in naš znani pevec g. Kamilo Kolb iz Zagreba. Obe navedeni solisti sta marljivi in neustrahovani, članici Sattnerjevega zbora. Iz prijaznosti in v znak spoštovanja do g. jubilarja sodelujejo tudi nekateri člani stolnega pevskega zbora pod vodstvom g. kapelnika Trofenika, za izpopolnitev koralnih vložkov v kantati »Ojki«. Zbor bo postavljen v Götzi-ovi zgornji stranski dvorani. Nadalje nastopi celokupen pevski zbor Drave, ki šteje danes 38 ženskega ter 36 članov moškega zbora. Pri orkestru, ki bo zastopan po članih godbenega odseka Drave, Glasbene matice in vojne muzike, bo sodelovalo okrog 50 godbenikov. Kdor se čuti narodno zavednega in ve ceniti trud in delo, predno se postavi tak ogromen aparat na koncertni oder, ki se pokori migljaju svoje dirigenta, ne bo šel prezirljivo mimo dogodka; pridružil se bo slavlju, saj velja našim stvariteljem, na katere moremo in moramo biti ponosni. Oni ustvarjajo, mi jih pa podpiramo v njihovem delu. Vstopnice, katerih cena je delu primerna in najmanj pretirana, se bodo v predprodaji dobivale pri g. Zlati Brišnik, Maribor, Slovenska ulica.

□ Beethovno IX. simfonijo je proizvajala v sredo večer mariborska Glasbena matica pod vodstvom kapelnika g. Hladek-Bohinjskega. Orkester je bil sestavljen iz godbe dravske divizije v Ljubljani, mariborske vojaške godbe in članov orkestra Glasbene matice; kot solisti so nastopili člani zagrebske opere Zikova (sopran), Pospisilova (alt), Križaj (bas) in član mariborske opere g. Burja (tenor). Zbor pa je bil pomnožen z najboljšimi pevci in pevkami vseh mariborskih pevskih društev. Koncert je bil za Maribor umetniški dogodek prve vrste in ogromna Götzi-ova dvorana ni bila menda še pri nobeni umetniški prireditvi tako natlačena polna. Dospeli so ljubitelji glasbe iz bližnje in daljne okolice celo iz Ljutomer, Ptuja in Celja. Koncerta se je udeležil med drugimi g. veliki župan dr. Schaubach, mestni župan dr. Leskovač s soprogo ter predstavniki uradov in vojaštva. Navzoč je bil tudi kapelnik godbe dravske divizije g. dr. Čerin, ki je sinoči, 17. t. m. z enakim uspehom dirigiral ponovitev koncerta ter obenem proslavil svojo 60. letnico.

□ Apostolstvo mož za stolno župnijo ima na praznik sv. Jožefa prvo skupno pobožnost. Na predvečer 18. t. m. je ob polosmih spovedanje za moše, na praznik ob šestih pridiga, ob poldnevih peti sv. maša z skupnim sv. obhajilom. Prihodnji skupni nastop je prvo nedeljo v majniku. Pričakuje se častna udeležba.

□ Krščanska ženska zveza za Maribor in okolico ima v nedeljo 27. t. m. ob polpetih popoldne predavanje v dvorani Zadrugne gospodarske banke. Vse članice in somišljenike vabimo k udeležbi.

□ Redni občni zbor mariborske podružnice Slovenskega planinskega društva v Mariboru se bo vršil dne 22. marca 1927 ob sedmih zvečer v mali dvorani Narodnega doma v Mariboru z dnevnim redom: poročilo funkcionarjev, volitev novega odbora in slučajnosti. — Odbor.

□ Cerkevna proslava praznika sv. Jožefa se vrši za Orle zjutraj ob polsedmih v cerkvi sv. Alojzija. K sv. spovedi lahko gredo že prejšnji večer v isti cerkvi ali pa v stolnici ob polosmih. Pridite točno vsi!

□ Ljudska univerza v Mariboru. V petek 18. marca ob osmih se bo obravnaval položaj hrvaškega narodnega gospodarstva. Predaval bo o tem velevažnem predmetu dekan trgovske visoke šole v Zagrebu g. dr. Karlovič — torej najmerodajnejši strokovnjak pod naslovom »Zagrebška borzaca«. Vsi, ki ste v zvezi z gospodarskimi vprašanji, poslušajte se te redke prilike! V ponedeljek 21. marca prične etični cikel. Ob vseh nadaljnjih ponedeljkah se bode obravnavala etična vprašanja. S temi prireditvami je dospela »Ljudska univerza« k najvažnejši točki svoje delovanja. K sodelovanju so se pridobili naši najboljši strokovnjaki! Prvo predavanje ima vseuč. prof. dr. Veber iz Ljubljane in sicer o pomenu etike v sedanosti in njenih psiholoških podlagah.

□ Nova razsvetljava Aleksandrove ulice je urejena popolnoma moderno. Svetilke so obešene na žico, ki gre preko škripev ob hišah do posebne priprave, kjer se odvijte ter se spusti svetilko do tal ter izvrši potrebne reparature, izmenjavajo žarnice itd. Pri starih svetilkah se je moralo to delo opravljati s pomočjo lestev, kar ni samo oviralo promet, ampak je bilo tudi za delavce skrajno nevarno. V novih svetilkah so montirane izredno močne žarnice, tako da je razsvetljava Aleksandrove ulice popolnoma velikomestna. Kakor čujemo, namerava mestno električno podjetje izboljšati razsvetljavo tudi v drugih pomembnejših ulicah in na križiščih važnejših cest.

□ Društvo stanovanjskih najemnikov za Maribor in okolico ima svoj redni občni zbor v nedeljo dne 20. t. m. ob poldesetih popoldne v mali Götzi-ovi dvorani.

□ Poskus samomora. V stranišču dalmatinske kleti v Mesarski ulici se je v sredo popoldne obesil na hlačni jermen brezposelni čevljar Pavel B. iz Dravske ulice. Neki gost

ga je še pravočasno opazil ter rešil smrti. Odvedli so ga na stražnico, kjer je izjavil, da se je hotel obesiti iz obupa, ker ga je žena vrgla iz njegovega stanovanja ter vzela kot najemnika mladega delavca.

□ Tatrina na carinarnici. V sredo so našli v bližnji carinarnice ročno blagajno, katero je vlomilec odnesel iz pisarne krivičnega oddelka. O vsebini te blagajne, ki je padla vlomilcu v roke, se širijo po mestu fantastične govorice. Pravi, da je bilo v blagajni dva kilograma zaplenjene zlatine, drugi, da je bilo v njej 80 tisoč zlatih dinarjev v vrednosti 900.000 Din — resnica pa je, da je bila v blagajni neznatna svota denarja.

□ Nezgode. Alojzijo Jarc, kmetico od Sv. Križa nad Mariborom je povozil na Koroški cesti neki voznik. Zdobila je težke notranje poškodbe. — V kurilnici se je ponesrečil 45 letni železničar Alojz Čiček. Stroj mu je zmečkal nogo. — 7 letni Henrik Vivod je padel ter se nevarno poškodoval na glavi. Vse ponesrečence je rešilni oddelek prepeljal v bolnico.

□ Žalost v družini. Družino našega blagega kulturnega delavca g. L. Stancerja je zadela nesreča, da mu je umrl že drugi sinček v prav kratkem času. V težki žalosti naj jo Bog tolaži! Naše sožalje!

□ Slovesna otvoritev protituberkuloznega oddelka v bolnici se bo izvršila prihodnjo nedeljo. Na preje bo ob deseti občni zbor v dvorani bolnice, nato v kapelici slovesna služba božja, ki jo bo opravil stolni in mestni župnik g. Franc Moravec. Po službi božji bo blagoslovitev prostorov in slovesna otvoritev s primernimi nagovori. Dostop k otvoritvi je prost.

□ Zborovanje gostilničarskih organizacij v naši državi z zastopniki gostilničarskih organizacij v Avstriji se je vršilo po zastopnikih preteklo sredo v Narodnem domu. Na sestanku je bil razgovor o velikem kongresu gostilničarskih organizacij, ki se vrši v začetku maja na Dunaju.

□ Razstavljena slikarska dela. Mladi mariborski kipar g. Niko Pirnat, nadarjen učenec Meštroviča, je odpoštoval v sredo v Pariz, da nadaljuje svoje študije. V izložbi trgovine Vahtar je razstavil tri svoje najnovejše slikarske proizvode in sicer avtoportret v olju, barvano kompozicijo »Godba« in risbo »Matic«. Ravnotam je razstavil ruski emigrant knez Čerkasov portret v pastelu. G. Čerkasov ima svoje slike razstavljene tudi v izložbi »Fiate« in v dekorativnem salonu Wellner na Grajskem trgu.

Seja mariborskega občinskega sveta.

Maribor, 16. marca 1927.

Nove doklade.

Danes se je nadaljevala 3. seja občinskega sveta. Najvažnejša točka je bila pokritje stroškov gradbene akcije, katero namerava mariborska občina izvesti v l. 1927. Poročilo je podal dr. Jerovšek. Redni proračun je z rešitvijo finančnega delegata, da morajo državni uradniki plačevati 5% gostaščino, v ravnovesju. Izredni proračun je vsled odločbe, s katero se ukinja s 1. aprilom mestna tvoriva davščina, iz ravnovesja. Vsled ukinitve tega davka je nastal letos primanjkljaj 600.000 Din, ki se bo kril z novimi dokladi.

Predvsem se je sklenilo zvišati doklade na alkoholne pijače. Od dalmatinskega vina bi se pobirala izredna doklada 2 Din od litra, od piva 20 para, od žganja 2 Din. V slučaju, da se dalmatinsko vino ne obdavi, bi se uvedla izredna doklada 1 Din na vse vino od litra. O tem se je razvila živahna debata. Socialisti so zopet predlagali uvedbo luksuznih doklad, predvsem na avtomobile. Primer je bil za to, da krije primanjkljaj mestno električno podjetje. V debato so posegli Lipold, Weixl, Tumpej, Bahun, Glaser in Eržen. Značilna je Erženova izjava, da zahtevajo socialisti gradbeno akcijo, glasovali pa bodo proti novim finančnim virom.

Pri glasovanju, ki se je nato vršilo, je glasovalo od 30 odbornikov 27 za zvišanje doklad na dalmatinsko vino. Predlog za slučaj, če oblast tega ne odobri, da se splošno zvišajo doklade na vse vino za 1 Din na liter, je pri prvem glasovanju propadel, pri drugem pa prodr. Predlog o zvišanju doklad na pivo in žganje je bil sprejet.

Razno.

Nato se je razpravljalo o zidanju nove šole na magdalenskem predmestju. Za mestno plinarstvo se nabavijo nove retortne peči za 160.000 Din. Z novimi napravami bo plinarna lahko plin pocenila in bo z novim letom že aktivna. Regulacija Pobrežne ceste se zaključuje, ker bi stalo nadaljevanje 600.000 Din.

Obrtne zadeve.

Za tretji odsek je poročil Bureš. Prošnja spedicije »Balkan« za prodajo in nakup nepremičnin, se odkloni, ker ni krajevne potrebe. Prošnjama za novo gostilniško koncesijo v Smetanovi ulici in za ustanovitev posredovalnice za vojaške informacije se ugodno. Prošnja elektrotehnične družbe »Elektra« za koncesijo se zavrne, ker ni krajevne potrebe. — Prošnja Vinka Breganta za uvedbo avtomobilsprometa Maribor-Ruše se zavrne, ker bo občina prevzela promet sama.

Tajna seja.

Lastnik »Park-kavarne« dolguje mestni občini dveletno najemnino. Ako najemnik eno leto ne plača najemnine, pripada kavarinško poslopje občini brezplačno v last. — Tvrda Nassimbeni namerava v svrhu kritja gradbenih stroškov rubiti kavarino. Radi tega bo tudi občina uveljavila svojo pravico, da preide kavarina v njeno last. — Sprejme se ponudba tvrdke Lininger za uvedbo avtomobilsprometa v mestu, in sicer pod pogoji, da se uvede promet po progi Lajteršperk-tunnel-kadetnica s 1. majem, Melje-Pobrež-pokopališče s 1. avgustom. Vozne listke izdaja mestna občina. Prva tri leta ji pripade ob bruttodohodkov 5, naslednji dve leti 2%. Občina bo kupila nov avtomobil tipa Saurer za 25 oseb.

Celje

Na mladinski praznik sv. Jožefa opozarjamo na orlovsko akademijo, ki se vrši v Narodnem domu.

Sporod koncerta cerkvenega zbora frančiškanske cerkve v Ljubljani je naslednji: 1. Spindler: O kam gospa, 2. Hauf: Balada sv. Frančiška, 3. Beethoven: Benedictus iz C-dur maše, 4. Sattner: Sklepni zbor iz oratorija Asumptio, 5. Bunc: Spomni se, 6. Sattner: Marija, kako si lepa, 7. Kuhar: Sv. Frančiška pesem ljubezni, 8. J. Foerster: Stabat Mater. Koncert se vrši v nedeljo ob 4 popoldne v župni cerkvi pod vodstvom skladatelja g. p. H. Sattnerja.

Kranj

Miklova Zala, priljubljena koroška narodna igra, se zadnjič ponovi v nedeljo, 20. marca ob 4 popoldne na odru Ljudskega doma. Brez dvoma bodo pester turške obleke, šotor in številne grupacije momenti, ki bodo enemu najbolj dejavnih dramatskih odsekov zopet napolnili dvorano.

Stari Kranj. Orek zvečer nam je č. gospod Koblar v poljudnem predavanju »Izprehod po Slemem Kranju v Koroškem in Savskem predmestju« podal zgodovinski nastanek hiš in imena lastnikov v imenovanih predelih. Mesto je v preteklih dveh stoletjih mnogo trpelo po številnih požarih, izmed katerih je najgrozotnejši iz l. 1811. vpepelil celo mesto, izveniši cerkev na Pungartu in grad (glavarstvo). Obsavskem delu so prinesle pogosto škodo povodnji. Podobnih grozot je danes hvala Bogu mnogo manj. Hiše so danes vse predeleane, o marsikateri bivši pa je tudi izginil vsak sled. V gospodarskem oziru se je gorjenjska metropola spremenila: nekdanje razvite barvarske obrti (plavno) ni več, goji se pa še precej kovaštvo. Prebivalstvo današnje je novo; saj je par rodbin sega v 18. ali začetek 19. stoletja, večina se je v mestu naselila v zadnjih 60 letih. Reči je treba, da starosino Kranjčani ne stoji na trdnih nogah; častno izjemo pa dela zlasti naš »arosta g. Jeran, rojen l. 1831. Kot smo spoznali iz predavanja, so pa bili Kranjčani že v preteklih stoletjih napredni in malo nagajali duhovskim oblastem; več brige pa so tudi imeli za gmočne dobrine kot za umetnost. Saj so stare slike ob ukinitvi kapucinskega samostana prodajali po par »krajcarjeve«, za hrano pa so potrošili kar goldinarje. Č. gospod Koblar je za svoje dolgoletne lokalne študije žel mnogo priznanja in upamo, da nam bo v prihodnosti zopet pri polni dvorani podal še zgodovino ostalega mesta.

Jesenice

Proslava društvenega praznika na dan sv. Jožefa ob sledeči: Kakor smo že v nedeljo v »Slovenec« sporočili, se vrše od 17. do 20. marca v župni cerkvi duhovne vaje za moše in fante. Zadržite vsi svoji dolžnosti ter se pridno udeležujte vaj. Na praznik zjutraj ob pol osmih je pred društvenim domom na Savi zbirališče vseh društvenikov, nato pa z godbo na čelu odhod v župno cerkev na Jesenice, kjer bo ob osmi uri sv. maša in skupno sveto obhajilo. Po cerkvenem opravilu odhod nazaj v društveni dom kjer bo govor, nato pa razhod. Ker je to najlepši delavski praznik in ob enem tudi skupna društvena proslava, vabimo, da se vsi gotovo odzovete vabilu.

Trbovlje

Občni zbor Jugoslovanske Matice, podružnica v Trbovljah, se vrši popoldne ob 16. uri v gostilniških prostorih pri Dimniku. Podružnični odbor vabi vse članke in obštevno sploh, da se tega občnega zbora številno udeležijo.

Slovenska krajina

Za renovacijo cerkve. Po zgledu drugih župnij, ki so dale nove cerkve popraviti, oziroma stare prenoviti, se je tudi dobrovolniška fara odločila, da da renovirati svojo staro in renovacijo v resnici potrebno cerkev. Nabiranje za ta namen se je že začelo in dasi je ljudstvo v celni župniji precej revno, se je vendar že ob prvi priliki nabralo 35.000 Din. Požrtvovalnost in vnema za lepoto cerkve pa ne pozna nobenih ovir.

Za popravilo cest. Takoj ob nastopu nove vlade se je g. poslanec Klekl obrnil na g. ministra za javna dela in zaprosil za podporo, da se popravijo v prvi vrsti vsaj one ceste, ki so na vsak način potrebne popravila. G. minister je nenavadno hitro odgovoril in objavil, da stori vse, kar bo na podlagi proračunskih postavk mogoče storiti. Odgovor g. ministra je narod z veseljem sprejel, ker smo do sedaj bili vajeni, da ministri niso dajali odgovorov ali pa so bili ti negativni. Vsakdo upa, da poprava prekmurskih cest sedaj po dolgem času gotovo pride na vrsto!

Krekova mladina

Polovična vožnja dovoljena! Včeraj smo prejeli brojavno obvestilo, da je ministrstvo za promet dovolilo vsem udeležencem dvodnevnega tečaja polovično vožnjo. Udeleženci tečaja naj kupijo na odhodni postaji vozno karto do Ljubljane in prosijo za dnevni mokri žig na karto. V Ljubljani pri izstopu te karte ne smejo oddati. Centralno tajništvo »Krekove mladine« bo vsem udeležencem izdalo potrdilo o udeležbi na tečaju, kar bo veljalo v zvezi z vozno karto za brezplačno vožnjo domov. Vsi udeleženci naj se točno ravnuje po tem navodilu! — Centralno tajništvo »Krekove mladine«.

Ljubljansko gledališče

DRAMA.

Začetek ob 20. uri zvečer.

Petek, 18. marca: JAZ IN TI. Premiera. Izven. Sobota, 19. marca: BOŽJI CLOVEK, Ljudska predstava po znanih cenah. Izven. Nedelja, 20. marca: UGRABLJENE SABINKE. Ljudska predstava po znanih cenah. Izven. Ponedeljek, 21. marca: GOBSEK. Red B.

OPERA.

Začetek ob pol 20. uri zvečer.

Petek, 18. marca: MANON. Gostovanje g. Zolotarevič-Milkove. Izven. Sobota, 19. marca ob 15: GROFICA MARICA. Ljudska predstava po znanih cenah. Izven. Nedelja, 20. marca ob 15: TEREZINA. Ljudska predstava po znanih cenah. Izven. Ob 20: TAJDA. Izven. Ponedeljek, 21. marca: Zaprto.

VELIKA SEZIJA »COMEDIE FRANÇAISE«.

Ze več let prireja »Comedie Française« vsako sezono prvovrstne prireditve, posvečene gotovi porodi časa ali kakemu mojstru francoskega gledališča. G. Emile Fabre, glavni administrator, se je s prišankom organizacijskega odbora odločil, da posveti prihodnjo sezono v juniju 1927 romantiki, katere stoletnica se bo obhajala ob tistem času. Dela pisateljev: Victor Hugo, Alfred de Musset, Alfred Vigny, Prosper Merimee in dr. se bodo izvajala pod novimi posebnimi pogoji. Mussetov »Lorenzaccio« se bo izvajal v celoti; slike se bodo vrstile, kakor jih je slikal poet sam. Burgaves, katerega niso predstavljali že par let, se bo ponovil. »Hernani« et »Ruy Blas« od Victorja Hugoja bodo izvajali pod novimi pogoji. Končno »Le Carrosse du Saint-Sacrement«, malo mojstrsko delo Prosperja Merimeeja, se bo izvajalo v Maison de Moliere. Izvajala se bodo tudi druga dela, katerih spored se bo naznanil pozneje. Izven tega je g. Emile Fabre predvidel tudi razsavo v muzeju Modernih dekorativnih umetnosti v Parizu in v hiši Viktorja Hugoja, koncerte del Berliozja in razstavo del Delacroixa, Grosa, Gericaulta etc.

Mariborsko gledališče

Sobota, 19. marca ob 15: DIVJI MOŽ. Premiera. Ob 20: ZA NARODOV BLAGOR. Kuponi. Gostovanje g. Skrbinska iz Ljubljane. Zadnjič. Nedelja, 20. marca ob 15: ORLOV. Kuponi. Znižane cene. Ob 20: CIGAN BARON. Kuponi. Znižane cene. Ponedeljek, 21. marca: Zaprto. Torek, 22. marca ob 20: MADAME BUTTERFLY. Premiera.

Cerkveni vestnik

PRAZNIK SV. JOZEFA V CERKVI SV. JOZEFA. Ob 6 zjutraj sv. maša s skupnim sv. obhajilom, h kateremu so vabljeni vsi častilci sv. Jožefa in posebno vse kongregacije istotam. Ob 8 je pontifikalna sv. maša. Ob 6 zvečer govor, pete litanije in darovanje za cerkev sv. Jožefa.

Orel

Smartno pri Litiji. Na praznik sv. Jožefa priredi tukajšnji orlovski odsek televadno akademijo ob 3 popoldne. Nastopijo Orliči, mladi in člani. Nova točka so vaje članov s štiti, katerih do sedaj pri nas še nismo videli. — Vabljeni vsi prijatelji orlovске organizacije.

Glasba

Zunanje posetnike, ki nameravajo posetiti izvajanje IX. simfonije pod vodstvom višjega kapelnika dr. Josipa Čerina, opozarjamo, da je dvorana popolnoma razprodana. Brez dvoma je ta že v tretje razprodani koncert Beethovne IX. simfonije najslajnejši dokaz zanimanja našega občinstva, ki iz izrednim užikom sledi umetniškemu izvajanju. Koncert se vrši na praznik v soboto ob 20. uri v Unionski dvorani.

Opozarjamo na generalno vajo za Beethovno IX. simfonijo pod vodstvom dr. Josipa Čerina, ki se vrši v soboto, dne 19. t. m. ob 9. uri dop. v Unionski dvorani. Vstop je dovoljen proti vstopni 20 Din. Vstopnice v predprodaji in pred koncertno dvorano ob pol 9.

Predavanje o Beethovnu. Danes zvečer ob 18 se vrši v Glasbeni Matici predavanje o Beethovnu, katero ima dvorni svetnik dr. Josip Mantuani. Predavanje je namenjeno v prvi vrsti konservatoristom, kakor tudi ostalemu občinstvu. Vstop prost. Začetek točno ob 18. uri.

Klavirski koncert s francoskim predavanjem. V sredo, dne 23. t. m. ob 9. uri se vrši v Filharmonični dvorani klavirski koncert, katerega izvaja francoski pianist R. Lortat. Umetnik bo govoril tudi o francoskih pianistih, prav posebno pa še o glavnem zastopniku francoskih klavirskih komponistov, o Claudiju Debussyju. Pianist Lortat izveza sloves enega najboljših francoskih pianistov, kojega poglavitna naloga je, da z besedo in sijajnimi zgledi propagira francosko klavirsko literaturo poslednjih časov. Za naše mesto, odnosno naše glasbeno življenje je brez dvoma ta koncert dogodek prav posebne vrste, saj se nismo imeli prilike čuti umetnika, ki bi obenem z igro in prepričevalno besedo govoril o skladbah, ki jih izvaja. Kritike francoskih listov nam opisujejo Lortata kot sijajnega govornika. Zato smo o uspehu prireditve popolnoma prepričani ter jo le najtopleje priporočamo. Predprodaja vstopnic v Matici knjižarni, cene navadne koncertne.

Sport

Dvodnevni smučarski izlet na Visoke (1200 m) nad Dovjem se priredi v soboto (praznik) in nedeljo pod vodstvom tamkajšnjih sportnikov. Visoke, ki so pravi smučski biser, so oddaljene od Dovjega samo poldrugo uro. Teren je docela neznan, akoravno je najlepši v Karavankah. Ze nekaj dni je to krasno vreme, snega pa samo 1 meter. Izreden užitek nudita dve skakalnici (1 looping 2 m visoka), kateri omogočata čez 10 m skoke, poleg celodnevnega solnčenja in najdivnejšega razgleda na Triglavsko pogorje, Savsko dolino, Karavanke ter dalje do Smarne gore. Sneg je osrenjen z malo prhiča, popoldne ojujni. Smučke je treba nesti polovico poto, to je 3 četrt ure. En dan je v programu tur: Sedlo Rožica, Baba, Vrtača (na koroški strani). Za ostale se priredi po želji kurz. Ker nameravamo prenočiti v prirediteljskih kočah na Visokih, se priporoča vzeti s seboj eno odejo, možno je prenočevati tudi na Dovjem, kjer je stanovanj dovolj na razpolago. Odhod je v soboto zjutraj ob 8 od gostilne Janja na Dovjem.

SK Ilirija, tenis sekeja naznanja, da otvori svoje tenis prostore takoj, ko nastane primerno

vreme. Za tekoče leto so določene partije po 4 osebe. Vsaka partija bo igrala trikrat na teden po 1 in pol ure in sicer 2 krat v večernih urah in 1 krat zjutraj. Tenis-prispevek se je znižal na letno 250 Din. Za dijake pa, ki igrajo dopoldne in popoldne na letno 100 Din. Vsi tenis igralci naj se prijavijo do konca marca pri g. Juliju Deu, Kmetiška posojilnica ali pa pismeno na SK Ilirija, tenis sekcija, Ljubljana, kavarna Evropa ter naj v prijavah navedejo, v katerih partijah po 4 in v katerem dnevnem času želijo igrati. Pri prijavi se plača klubska članarina za leto 1927 in tenis-prispevek za prvo polje je, na kar vsak član prejme izkaznico, ki daje pravico igranja na klubskih prostorih.

PEHR HENRIK LING.

V preteklem novembru je minilo 150 let, ko je bil rojen Pehr Henrik Ling, stvaritelj svetovnoznane švedske telovadbe. Dan njegovega rojstva je praznik za Švedsko. Bil je sin pastora, rastele je v krajih, ki se odlikujejo po močni in zdravi narodni samorastlosti. Jedro njegovo je bilo naravno in čisto, upiralo se je sprijemosti civilizatorne narave v večjih mestih njegove domovine. Nemiren je potoval Ling po Evropi okoli, bil je vojak in študiral je. Nепrestano se je spopolnjeval. Na Danskem je doživel svoje življensko doživetje, ko je telovadil v gimnastičnem zavodu Nachtegalla, Guts-Muthsovega učenca. Hkrati se je učil sabljanja. In ker se je že dal časa navduševal za telesno vzgojo starih Grkov, se mu je rodila misel, da pridene tudi pri švedskem narodu tisto duševni vzgoji mladine tudi telesno. O tej vzgoji si je kmalu zgradil jasno miselnostno tvorbo.

Leta 1805. se je vrnil na Švedsko, 29 let star. Na univerzi Lund je prevzel najprvo pouk v sabljanju, zraven je pa predaval o staronordijski mitologiji, poeziji in zgodovini. Polagoma se je vživel v misel posebne lastne gimnastike. Njegovo načelo je bilo, da se mora mlado telo najprvo z dobro premišljeno gimnastiko smoteno izvežbati, torej najprvo do gotove meje spolnitosti, preden je mogoče misliti na gimnastiko, potrebno v vsakdanjem življenju — plavanje, veslanje itd. Za zgradbo te podlage se je opremil s študijami v anatomiji in fiziologiji. Ling nam je prvi odkril zdravilni učinek telesnih vaj. L. 1812. si je bil o smernicah svojega gimnastičnega sistema že toliko na jasnem, da je predlagal švedski vladi ustanovitev državnega zavoda za gimnastiko. Niso pa imele tedanje oblasti še nobenega razumevanja za kulturo telesa; odgovor vlade se je glasil: »Imamo že dosti žonglerjev in plesavcev po vrvi in ne bomo zaradi njih obteževali državne blagajne.« Ling pa ni odnehal, na novo je prosil, in že leta 1813. so zgradili v Stockholmu »Gimnastični centralni zavod«, ki je širil pozneje blagoslov njegovega dela po vsem svetu. Zavod obstoji še danes. Najprvo so bila sredstva še zelo omejena; šele leta 1834. so jih pomnožili in so dali Lingu v priznanje njegovih velikih zaslug naslov profesor. Leta 1835. so vpeljali novo gimnastiko v vsaj švedski armadi. Tudi šole so ga sprejele, in je Ling v letu svoje smrti 1839 imel za seboj nekako zaključeno delo.

Lingova gimnastika je našla pot v vse dežele sveta. Veliko ima nasprotnikov, še več prijateljev. O njej velja isto kot o Müllerjevem drugem sistemu: Napotila je toliko in toliko tisočev ljudi, da so začeli telovaditi, da so si vzgojili veselje do življenja, veselje do dela, da so postali zdravi in močni. Moderni čas hiti preko Linga, a saj je povsed tak. Saj hiti tudi preko naše orodne telovadbe. To pa Lingovih zaslug ne zmanjša; njegovo ime bo vsakemu Švedu zmeraj sveto, kot ime moža, ki ima za Švedsko neveljavne zasluge, in s Švedsko vred tudi za ostalo človeštvo.

AMERISKI AVTOMOBILNI PROGRAM.

V Bostonu so ravnatelji ameriških avtodromov napravili koledar za ameriško avtomobilno prvenstvo leta 1927. Koledar obsega sledeče termine: dne 10. aprila Los Angeles hitrostna tekma, 21. aprila S. Francisco hitrostna tekma, 30. aprila Atlantic City 250 milj., 9. maja Charlotte 250 milj., 30. maja Indianapolis, Veliko darilo, 500 milj., dne 11. junija Altona 250 milj., 25. junija Salem 250 m., 27. julija ali 3. avgusta Syracuse 100 milj., 5. avg. Altona 250 milj., 10. avgusta Detroit 100 milj., dne 24. avgusta Atlantic City 250 milj., 12. sept. Salem 250 milj., 11. sept. Charlotte 250 milj., 27. sept. Los Angeles 250 milj. Kakor vidimo, jako obširen program. Najvažnejša je tekma za veliko darilo mesta Indianapolis.

OLIMPIJSKI ODBOR.

Mednarodni olimpijski odbor bo zboroval od 21. do 27. aprila v Monaco. Na dnevnem redu so sledeče pomembne točke: Razgovor o olimpiadi v St. Moricu in v Amsterdamu, določitev amaterskih pravil, natančni načrt za olimpiado 1928, razpis tekem za olimpijsko kolajno, poročilo komisije za sportna igrišča, določitev pojma amatersstva za igravce, ki zapustijo domovino vsled sportnih potovanj za dalj časa. — Protektorat zborovanja je prevzel knez iz Monaco, vršilo se bo pa v oceanografskem zavodu.

Šah

VELEMOJSTRSKI ŠAHOVSKI TURNIR V NEWYORKU.

Z newyorškega turnirja nimamo danes poročati nič novega. Predvčeršnjim so imeli mojstri vro zaslužen prosti dan. Res prosti, ker ni bilo nobenih visekih partij, ki bi jih sicer bili morali skontati.

Naslednja partija je ena najboljših, najzanimivejših in najživahnejših, kar se jih je doslej na turnirju velemojstrov doigralo.

Niemcevičeva obramba.

Igrana v II. kolu newyorškega turnirja dne 5. marca 1927.

Beli: Spielmann — Črni: Niemcevič.

1. e2—e4 Sb8—c6

To je Niemcevičeva potega, oziroma že stara, moč pa njegovo ime, ker jo je prvi znanstveno raziskal in jo zašel uporabljati ob resnih prilikah. Otvoritev izgleda malo čudno, vendar črni ž njo še nikakor ni izgubil, vendar naj je ne poskuša, kdor nima v obrambi potrpljenja in kdor ne zna obnem — seveda o pravem času — nasprotnika presenečati tudi z napadi.

2. Sg1—f3 e7—e6

3. d2—d4 d7—d5

4. e4—e5 ...

To potezo je priporočil umrli ruski šahovski mojster in znameniti analitik Aljapin.

4. ... b7—b6

5. e2—e3 Sc6—e7

6. Lf1—d3 a7—a5

Črni hoče igrati Le8—e6 in zamenjati tega tečnika proti dobro postiranimu belemu na d3.

7. Dd1—e2 Se7—f5

8. h2—h4 h7—h5

Črni je moral preprečiti g2—g4.

9. Sf3—e5 g7—g6

10. Sb1—d3 Sb8—e7

11. Sd2—f1 e7—e5
12. f2—f3 e5—e4
13. Ld3—c2 b7—b6
14. g2—g4 Sf5—g7
14. ... h5—g4: ne gre radi 15. f3—g4: in če sedaj Th8—h4: sledi 16. Th1—h4:; Sf5—h4: in beli dobi 17. De2—f2.
15. Sf1—g3 ...
Na 15. g4—h5: bi bil črni vzel s konjem.
15. ... Se7—c6
16. De2—g2 ...
Vsebuje jako lepo kombinacijo, ki bi bila igra odločila v prid belemu, če se le-ta z napadom ne bi bil pozneje prenegljal.

16. ... Lf8—e7
17. g4—h5: g6—h5:
V 15. potezi bi bil črni na g4—h5: vzel s konjem. Sedaj pa mora vzeti s pešcem, ker bi na 17. ... Sg7—h5: sledilo 18. Sg5—f7:!, Ke8—f7: 19. Dg2—g6+: Kf7—f8 20. Le1—h6+ in črni je izgubljen.

18. Th1—g1 Ta8—a7
19. Sg5—f7:?
Škoda za krasno stoječo belo partijo! Položaj črnega je obupen, le prezagliti se ni smel beli. Črni se skoraj ne more ganiti in zato naj bi bil beli na pr. z Le1—d2 in Ke1—e2 mirno pripravil prodiranje kmeti f3—f4—f5, kar bi bilo odločilo igro v par potezah.

19. ... Ke8—f7:
20. Sg7—h5: Le7—h4+:!
Ta edino rešilni šah je bil beli najbrž pregledal v svojem proračunavanju. Spielmann je imel v Newyorku sploh precej smolec. Ni to edina partija, ki jo je na podoben način v dobljeni poziciji zaigral. — 20. ... Sg7—h5: črni seveda ni smel igrati radi 21. Dg2—g6+, Kf7—f8 22. Le1—h6+, Th8—h6: 23. Dg7—g8+ z matom.

21. Ke1—e2 Sg7—h5:
22. Le2—g6+ Kf7—e7
23. Lg6—h5: Ke7—d7!!

Rešitev! Tekliča vzeti črni ni smel, kakor je lahko izračunati. Sleda pa še lepe in sila zanimive kombinacije. Spielmann je jako iznajdljiv v napadih, teh še ni konec in črni mora igrati še zelo oprežno.

24. Dg2—g7+ Sh4—e7
25. Lh5—f7! Th8—h2+!

Zopet najboljša poteza. Beli je grozil 26. Lf7—e6+: Kd7—e6: 27. Dg7—g4+, Ke6—f7 28. Dg4—g6+ in dobi.

26. Ke2—d1 Kd7—e7
27. Le1—f4 Th2—b2:
28. Dg7—h7 Ke7—b6
29. Tg1—g8 Dd8—e7
30. Dh7—h8 Sc6—d8
31. Lf7—g6 Tb2—g2!
32. Dh8—h1 Tg2—g8:

S tem je napad belega končevaljavno odbit in črni prične s protinapadom, proti kateremu Spielmann nima zadostne obrambe.

33. Tg8—g6: b5—b4!
Da odpre dami pot na a4,
34. Tg6—g7 De7—e6
35. Dh1—h8 Dc6—a4+
36. Kd1—e1 Sd8—c6!
37. Dh8—e8 Le7—h4+
38. Ld4—g3 Ta7—g7:
39. Lg3—h4: Dd4—e2!
40. Lh4—d8+ Sc6—d8:
41. Dc8—b8+ ...

41. Dc8—d8+: ne pomaga nič. Črni potegne Kb6—c7 in beli nima nobenega šaha več. Grozeči mat (s Tg7—g1+) more preprečiti samo s 42. ... Ke1—f1 na kar izgubi s 43. Dc2—g2+ in 44. Dg2—h1+ 45. Dh6+ itd. takoj.

41. ... Sd8—b7
in beli se je udal.

Naznanila

Občni zbor Umetnostnozgodovinskega društva se vrši v ponedeljek, 21. t. m., ob 8 zvečer v restavraciji »Ljubljanski dvor«. Poleg običajnega dnevnega reda se bosta obravnavala načrta daljšega izleta v letošnji jeseni in krajših izlelov po domovini.

Rokodelski pomočniki - v svet!

Da bo po vojni smisel za ideale očeta Kolpinga tako zrastle, niso pričakovali niti voditelji teh društev. Število društev in članov ter domov stalno raste in glavno: baš pod vplivom te velike organizacije in praktičnega udejstvovanja življenja v krepki družini in stanovski izobrazbi je začela n. pr. kölnska socialna demokracija med svojimi člani propagirati misel — stanovskega etosa! V Kölnu samem so se radi naraščanja članov ustanovile posebne stavbne zadruge in vodstvo upa, da bo gotovo mestno okrožje dobilo čisto lice velike družine rokodelskih pomočnikov. Tudi stanovska izobrazba napreduje. V osrednji Kolpingovi hiši, kjer stanuje skupaj 500 pomočnikov, se vrše v 50. oddelkih stalni kurzi, vsak zase v pripravljenih učilnicah. Učilnice so kar najmoderneje preskrbljene. Te dni so n. pr. obrtniki — peki ogledovali in poskušali »pečene produkte« hišne pekarne iz snovi, ki se do danes — tako so dejali — še ni tako obnesla.

Staro potovanje se je obnovilo. Predstojnik je dejal, da se ob glavni sezoni zgleda na dan pri njem kakih 30 potujočih rokodelskih pomočnikov iz tujine. Od povsod, iz Amerike in iz Madjarske. V glavni veliki dvorani so na stenah poleg stanovskih zastav zastave držav, kjer biva velika družina; med mnogimi tudi iz Češkoslovaške, Avstrije in Madjarske — le nas ni nikjer! Tujina je mikovna in produktivna. Pred leti je tako pripotoval v Kolpingovo hišo tuj rokodelski pomočnik s knjižico društva, a brez premoženja. Danes je predsednik kölnske obrtne zbornice.

Bi ne mikalo koga iz slovenskih rokodelskih društev, da pohiti vsaj za študij za nekaj časa v to središče in ponese ven med člane velike družine optimizem slovenskega imena? — Dr. Č.

Spominjajte se
[Podpornega društva slepih,
Ljubljana. Wolfova 121]

Splošno stanje v mariborski oblasti.

(Referat namestnika velikega župana dr. Stareta na prvi seji oblastne skupščine 23. februarja 1927.)

(Dalje.)

Zdravstvo.

V zdravstvenem resoru so najvažnejše bolnice. Bolnice v listem delu mariborske oblasti, ki je pripadal bivši štajerski, t. j. bolnice v Mariboru, Celju, Ptuj in Slovenjgradu, so v proračunih bivšega deželnega odbora štajerskega figurirale kot nepravne deželne bolnice v nasprotju s pravimi deželnimi zdravstvenimi zavodi, kakršni so bili deželna bolnica in deželna blaznica v Gradcu ter vse hiralnice. Pravna posebnost naših bolnic je bila ta, da so se vzdrževale izključno iz oskrbnine in da je deželni zaklad te bolnice zalagal le z dotacijami v višini neiztrljivih oskrbnin ter oskrbnin za siromašne. Za to svojo uslugo je deželni odbor izvajal nadzorstvo nad bolnicami, postavljaj osebe itd.

Prvi kratki čas po prevratu je v označeno razmerje do teh bolnic stopila Narodna vlada v Ljubljani in sicer je črpala dotacije iz deželnih doklad, ki jih je zanjo pobirala delegacija ministrstva financ v Ljubljani. Ko so se deželne doklade inkamerirale, so iz njih tekoče dotacije dobile državen značaj in naposled so se podprile še bolnice same. Do leta 1924. je od njih zahtevala državna uprava, da gospodarijo strogo po določenih zakonah o državnem računovodstvu, t. j. da sproti odvajajo oskrbnino v državno blagajno, vzdrževalna sredstva pa iz državne blagajne prejemale po določenih finančnega zakona in v mejah odobrenega budžeta.

Ker je bilo to stanje nevzdržno in ker tudi obširne redukcije osebja in postelj niso privedle do zaželenega ravnovesja, so se te bolnice l. 1924. zopet proglasile za samoupravne, kakršne so bile prej, le z nekaterimi modifikacijami. Ker je današnja oskrbnina razmeroma nižja od predvojnne, je država prevzela na svoje breme plačevanje višje kvalificiranega bolniškega osebja in gradbene stroške, dočim se iz oskrbnine morajo kriti materialni izdatki. Vseobse krcenje državnih proračunskih kreditov se pozna tudi na državnih obvezah napram našim bolnicam, zlasti gradbeni krediti so postopoma nižji in deloma izostajajo popolnoma.

Med Rimom in Budimpešti.

Rim, 17. marca. (Izv.) Snoči se je vršil v Grand Hotelu obed, ki ga je priredil naučni minister Fedele na čast ogrskemu naučnemu ministru Klebelsbergu. Poleg obeh ministrov so se vdeležili obeda: ogrski poslanik Hory, državni podtajnik v naučnem ministru Bodrero, rimski prefekt in guverner, generalni ravnatelj zunanega ministrstva conte Capasso Torre in mnogo drugih osebnosti. Minister Fedele je napil Ogrski in se spominjal vseh političnih in kulturnih zvez, ki so tekom zgodovine vezale Rim in Budimpešto. Te zveze se obnavljajo sedaj v trenutku, ko nastopa italijanski narod, globoko preroben v fašizmu svojo od usode določeno pot. Grof Klebelsberg je napil Italiji in izjavil, da madjarski narod ne bo rikdar pozabil plemenitih besed, ki mu jih je govoril italijanski minister v najtežjih trenutkih ogrske zgodovine. Izrazil je željo, da bi Italija čim preje doživela uresničenje svojih velikih in plemenitih teženj.

»Agenzia di Roma« objavlja dalje poročilo o snujocih se italijansko-ogrskih odnosajih. Pravi, da bo Klebelsbergov prihod v Rim utrdil in poglobil akcijo za intelektualno sodelovanje obeh dežel. Ta akcija bo mogla učinkovito podpreti druga prizadevanja za sporazum med obema deželama, ki so v teku.

Bitka za Šanghaj.

London, 17. marca. Levo krilo kantonske armade je zavzelo važno železniško križišče Pankpu severno od Nankinga. S tem so ostanki mandžurske armade v Nankingu odrezani. Po mnenju oficijelnih angleških krogov je usoda Nankinga in Šanghaja zapечатena.

Na drugi strani je pa general Cangelin odločno porazil generala Vupejfuja v pokrajini Honar in zavzel glavno oporišče Cenčan. Vupejfu je ubežal. Cangelinove čete so oddaljene od Hankova, ki je v rokah kantonske armade, samo tri km.

Chamberlain je v spodnji zbornici na neko vprašanje izjavil, da Amerika doslej

Pri tem sta zlasti mariborska in celjska bolnica nujno potrebni povečanju in popolnjenju. Mariborski bolnici treba v prvi vrsti ginekološkega oddelka in izolirnice, pa tudi otroškega, rentgenološkega in opazovalnega oddelka za duševne bolezni. Ze obstoječi oddelki za očesne bolezni in venerološki oddelki bi se morala razširiti. Tudi prostori ginekološko-porodniškega oddelka celjske bolnice so nezadostni in neprimerni.

Vzporedno z bolnicami je od dne do dne občutnejša potreba lastne oblastne blaznice, ker ljubljanski zavodi za potrebe obeh oblastnih teritorijev ne zadoščajo več. V tem oziru stavljen predloga, projekt posestva Prebold, okraj Celje, ter ugodnejši projekt grad Ravnopolje, okraj Ptuj, sta še nerešena. Istotako je še nerealiziran projekt, da bi se ob podpori mestne občine mariborske za mestne šole ustanovila šolska poliklinika.

Zdravstveno stanje v teh letih je bilo v mariborski oblasti preprosto ugodno. Registrirani moram le škrlatično epidemijo v Prekmurju leta 1926, ki je zavzela resnejši obseg pa se je z zdravstvenopolicijskimi merami, s cepljenjem ter s pomočjo higijskega zavoda v Ljubljani in društva Rdečega križa zatrla.

V oblasti je 14 okrajnih sanitetnih referentov, 50 okrožnih in 90 zasebnih zdravnikov, 216 izprašanih babic ter 33 javnih lekarn. Po naših bolnicah je skupno 1090 sistemiziranih postelj, v obeh hiralnicah skupaj 212 sistemiziranih oskrbnih mest.

Pripominjam, da stoji zdravilišča za tuberkulozne v Topolšici, zdravilišči Dobrna in Rogaska Slatina, bakteriološka stanica v Celju, Pasteurjev zavod v Celju, venerološki stanici v Mariboru in Celju ter venerološki ambulatorij v Ptuj, protituberkulozni dispanser v Celju in otroški dispanser v Mariboru pod neposrednim nadzorstvom zdravstvenega inšpektorja v Ljubljani. Otroški dispanser v Mariboru se bori z nastanitvenimi težkočami. Nadejamo se odločilne pomoči od oblastvene samouprave.

Angleški komentar.

London, 17. marca. (Izv.) Diplomatični urednik »Daily Telegrapha« objavlja k madjarskim obiskom v Rimu daljši članek. Pravi, da je glavni cilj teh obiskov pač sporazum z Mussolinijem glede madjarskega izhoda na morje in drugih gospod. rskih problemov. Toda to priliko utegnejo italijanski in madjarski vodilni državniški porabiti tudi v to, da skupaj premotne politični položaj srednje in južnovzhodne Evrope. V tem slučaju bi se ventilirala oportunističnega sodelovanja med Budimpešto in rumunskimi prijatelji rimske vlade. Jugoslavija je zato napeto na straži. Grofu Bethlenu se ne more očitati pomanjkanja previdnosti; njemu je predvsem na tem, da z italijansko pomočjo doseže skorajšnjo umaknitev zavezniške kontrolne komisije iz Ogrske.

svojega vojaštva na Kitajskem še ni pooblastila v obrambo Šanghaja. Ni znano ali bo ameriško vojaštvo v slučaju potrebe branilo samo ameriške državljane ali pa tudi druge inozemce.

v Šanghaj, 17. marca. (Izv.) Med poveljnikom šantunjskih čet in poveljnikom Šanghajčengom se vrše pogajanja, da nacionalistične čete mirnim potom zasedejo Šanghaj.

v Šanghaj, 17. marca. (Izv.) 20.000 delavcev v predmestnih je stopilo v stavko. Delavske organizacije izvajajo nad svojimi član velik teror.

Romunski kralj obišče Rim.

Bukarešt, 17. marca. Dne 25. t. m. odpotuje kralj Ferdinand s kraljico Marijo v Italijo. Prvotno je nameraval potovati naravnost na Sicilijo, kjer bi ostal zaradi zdravljenja daljšo dobo. Sedaj pa je sklenjeno, da kralj Ferdinand ob tej priliki oficijelno obišče Rim. Po vsej priliki pride istočasno v Rim tudi ministrski predsednik general Avarescu. Parlament se odgodi do 15. maja.

Kralj Ferdinand, ki je katoličan, bo obiskal tudi papeža. Kakor poročajo listi, bo najprej inecognito obiskal sv. očeta, čez par dni nato bo pa oficijelno sprejel na italijanskem dvoru.

Kralju Ferdinandu se je stanje v zadnjem času znatno zboljšalo. Pred njegovim odhodom v Italijo se bo vršil velik zdravniški posvet.

Odgovornost za svetovno vojno.

v Rim, 17. marca. (Izv.) V zadnji številki revije »Echi e commenti« razpravlja urednik senator Loria o odgovornosti za svetovno vojno. Največjo odgovornost vali na Anglijo, ker je ves čas hlinila, da neče stopiti v vojno, v resnici pa je bila na vojno najbolj pripravljena.

Poravnajte naročnino!

Bolečin

niman nič več! Seveda preje so me nadlegovale razne bolezni, glavobol, zobobol, neuralgija, revmatizem, sedaj pa je vse to brez sledu izginito. Našel sem talisman, ter ga visoko cenim in spoštujem, to je

Aspirin-tablete Bayer,

pristne samo v originalnih Bayerovih omotih z modro-beloručedo varstveno znamko.

Gospodarstvo

Vinarsko društvo in „Naša Gorica“ v Mariboru.

(Kmetovalcem, kmetijskim strokovnjakom in prijateljem kmetijstva.)

Priljubljeni odbor za ustanovitev potrebne Vinarskega društva v Mariboru (za mariborsko in ljubljansko oblast) pospešuje in zaključuje svoje delo: 2. aprila (sobota) bo Vinarsko društvo v Mariboru ustanovljeno, a že v maju bo izšla prva številka ilustriranega mesečnega glasila »Naša Gorica«. Kakor vinarstvo čisto samo zase nikjer ne obstoja niti ne more obstojati, marveč tvori le del naše kmetijske produkcije, tako bo tudi »Naša Gorica« obnavljala vse kmetijske panoge i. dr. gospodarske stroke, ki so med seboj in v vinarstvu ter s kletarstvom, odnosno s celokupno vinski obrtjo v tesni ali sploh v kakršnikoli zvezi, kakor n. pr.: vinarstvo s kletarstvom, sadjarstvo v uporabo sadja, vinska in sadna trgovina z gostilničarstvom, živinoreja z mlekarstvom in živinodravstvom, travništvo s pašništvom, poljedelstvo, vrtnarstvo, kmetijske melioracije in operacije, gozdna kultura, zakonodaja, kmetijsko gospodarstvo in računovodstvo, zadružništvo in kmetijske organizacije sploh, kmetijsko šolstvo, gospodinjstvo, higijena kmetijske hiše, kmetijska statistika, meteorološka opazovanja itd. Temeljito in ne na zadnjem mestu se bodo obravnavala vprašanja o hmeljarstvu, za katero je pri nas deloma že vse preveč zanimanja, da se to — poleg vinogradništva — najintenzivnejšo kmetijsko kulturo skuša ohraniti na sigurni podlagi in v okviru, katerega ji prirodni pogoji določajo. Dajali se bodo društvenikom in naročnikom v »Naši Gorici« odgovori na pisma vprašanja i. dr. Kakor Vinarsko društvo, tako bo tudi »Naša Gorica« samo gospodarski, strokovni, stanovski glasnik kmetovalca, ki jo bo dobival za nezamotno društveno letno članarino do nadaljnjega samo po 20 Din zastoj. (Izven Slovenije znaša naročnina 40 Din, cena za posamezno številko pa povsod 4 Din). Na podlagi sklepa pripravljalnega odbora je prevzel uredništvo lista ravnatelj vinarške šole Andrej Zmave.

Z ozirom na potrebe posameznih kmetijskih panog se ustanovi poseben strokovni svet kot posvetovalni organ uredništva, ki bo najsigurnejše jamstvo, da nam bo »Naša Gorica« nudila več, nego nam more vnaprej obetati. Eden glavnih pogojev za to pa je, da kmetovalci, kmetijski strokovnjaki in prijatelji kmetijstva že kar zdaj začnejo pošiljati prispevke za list, ki bo tako hkrati tudi njihov glasnik.

Za sodelovanje so predvideni razmeroma lepi honorarji po načelu: kakršno delo — takšno plačilo.

...

Ureditev trgovinskih odnosov med Jugoslavijo in Rusijo. Z ozirom na aktualno vprašanje zbiljanja med Jugoslavijo in Rusijo je predsednik ruske misije v Pragi Antonov Ovsjejenko izjavil dopisniku »Obzora«, da s stališča Rusije ni zaprek, ki bi mogle ovirati reguliranje diplomatskih odnosov med obema državama. Z ozirom na dejstvo, da obe državi izvažata predvsem proizvode poljedelstva in lesne industrije, bi se lahko sklenil gospodarski sporazum radi sodelovanja na mednarodnem tržišču, kjer bi obe državi lahko nastopali s svojimi proizvodi smoteno in soglasno. Veliko važnost polaga tudi na ureditev zveze med lukami Črnege morja in Jadrana s pomočjo ruske trgovske mornarice, kakor tudi na vprašanje donavškega prometa. Končno opozarja na vprašanje uporabe ruskih proizvodov nafte (petrolej, bencin), ki danes uspešno konkurira z ameriškim in romunskim proizvodi in to ne samo v Nemčiji, temveč tudi v Italiji, Avstriji in Češkoslovaški.

Ljubljanska zbornica in prisilna poravnava. Zbornica za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani je pred dnevi poslala pravosodnemu ministru brzojavko sledeče vsebine: Gospodarski interesi zbor-

nišnega področja zahtevajo nujno, da se potem amandmana v finančnem zakonu uvede prisilno poravnalo postopanje izven konkursa in to vsaj za dve leti ter izključno za zavode, ki se pečajo s sprejemanjem hranilnih vlog in so dolžni javno polagati račune. Nikakor se v tem vprašanju ne moremo strinjati s stališčem belgajske zbornice. Zato ponovno prosimo, da se vnese v finančni zakon pooblastitev za izdajanje zelo potrebne uredbe o prisilni poravnavi. — Kotor poročajo iz Belgrada da se je medtem pravosodni minister na pritisk belgajskih gospodarskih krogov odločil uvesti prisilno poravnavo potom posebnega zakona (ne potom uredbe), ki se bo v najkrajšem času izdal in predložil gospodarskim korporacijam v izjavo.

Bilanca Prve hrvaške štedionice je za prvo polovico v našem gospodarstvu velike važnosti, kajti v njej se zrcali ne samo stanje zavoda, temveč tudi razvoj in tvorba novega domačega kapitala. Iz poslovnega poročila, ki ga je ravnateljstvo 18. t. m. predložilo obnemu zboru je razvidno, da se je celokupni promet banke v preteklem letu dvignil na 122 milijard Din (1925-94 milijard Din). Tudi bilančna vsota se je dvignila od 1.765 milij. Din v letu 1925 na 2.048 milij. Din v l. 1926. Prva hrvaška štedionica uživa kot najstarejši jugoslovanski denarni zavod med hrvaškimi prebivalstvom veliko zaupanje, kar je razvidno iz rapidnega naraščanja hranilnih vlog pri tem zavodu. V zadnjih 4 letih kaže stanje hranilnih vlog sledeče spremembe: 1923 548.3, 1924 813.1, 1925 1.062.9 in 1926 1.357.8 milij. Din. Ostali kreditorji pa so se v preteklem letu skrčili od 509.4 na 498.1 milij. Din. Omeniti je tudi povečano likvidnost v primeri s prejšnjimi leti. Menični portfeuille se je dvignil od 137.1 milij. Din v l. 1925 na 317.6 milij. Din v preteklem letu. Poleg tega pa ima banka 97.2 milij. Din takoj razpoložljivih blagajniških sredstev. Račun debitorjev se je paralelno s povečanjem razpoložljivih sredstev dvignil od 1.227 na 1.354 milij. Din. — Tudi Prva hrvaška štedionica se je, kakor ostale zagrebške banke, odločila izplačati za poslovno leto nižjo dividendo kakor lani in sicer 80 Din na delnico, kar odgovarja 16 odstot. obrestovanju (lani 100 Din). Izkazani čist dobiček pa znaša 16.6 milij. Din napram 21.1 milij. Din v letu 1925. Zmanjšanje čistega dobička je v zvezi z normalizacijo gospodarskih razmer, ki se kaže tudi v padanju obrestne mere.

Občni zbor ljubljanske borze za blago in vrednote je ponovno sklican na dan 22. t. m. ob 16 v borzne prostore v Ljubljani, ker se radi sklepčnosti 15. t. m. ni mogel vršiti.

Vpisi v trgovinski register. Vpisale so se naslednje tvrdke: Lesna eksploatacijska družba z o. z. v Kozminci (okraj Ptuj); »Jugospedite« mednarodna špedicijska družba z o. z., Maribor; Trgovska družba Mura, družba z o. z., Murska Sobota; »Merkator«, prodaja državnih papirjev in srečk, Vrtilek in Co., družba z o. z.

Vpis v zadržni register. Vpisala se je nastopna zadruga: »Naš Dom« občestvinska slavnina in Kreditna registrirana zadruga z o. z. v Murski Soboti.

Likvidacija. V likvidacijo je prešla tvrdka Slaščičarna Iora, družba z o. z. v Celju.

Konkurz je razglašen o imovini Janeza Gergarja, gostilničarja in posestnika v Križevcih (rok: 21. marec, 25. april in 9. maj) in o imovini Alojzija Božičnika, trgovca v Sevnici (rok: 7. april, 10. maj in 24. maja).

Občni zbori. Redni občni zbor »Strojnih tovarn in livarn d. d. v Ljubljani« se vrši dne 29. marca (sklepalo se bo med drugim o valorizaciji sklo-podunavske banke v Ljubljani; redni občni »Jugoslovenske industrije olja in barv d. d. v Ljubljani« se vrši dne 1. aprila v prostorih Jadransko-podunavske banke v Ljubljani; redni občni zbor Tiskarskega in litografskega zavoda, knjigovodstva in založništva I. Blasnika nasl., d. d. v Ljubljani se vrši 2. aprila v družbeni pisarni v Ljubljani; redni občni zbor »Tovarne usnja Franz Woschnagg in sinovi, d. d. v Šoštanju« se vrši 3. aprila v tvornični pisarni v Šoštanju.

Likvidacija. V likvidacijo je prešla »Zadruga za rebo bikov, r. z. o. z. pri Sv. Marku« nižje Ptuja. Narodna banka bo zgradila tiskarno za bankovce. Narodna banka namerava že letos prikriti z gradnjo lastne tiskarne za bankovce. Za poslojje potrebna zemljišča so že kupljena. Ravnatelj tiskarne Francoske Narodne banke se radi potrebnih navodil in strokovnih nasvetov že nekaj dni mudi v Belgradu.

Ponovno dvigovanje italijanske lire. Italijanska lira ki je bila že več mesecev razmeroma stabilna, se je pretekli teden prišla zopet dvigati. Kurs devize Milano, ki se je še nedavno gibal pod 250 dinarjev za 100 lir je na današnji zagrebški borzi dosegel višino 260—262 Din. Ta nepričakovani dvig se pripisuje posledicam deflacijske politike.

Najnovejša moda
Poudre Mon Parfum
Bourjois — Paris

Borza

Dne 17. marca 1927.

DENAR.

Zagreb. Berlin 13.51—13.54 (13.50—13.53), Italija 200.15—202.16 (257.72—259.72), London 276 do 276.80 (276—276.80), New York 56.75—56.95 (56.75—56.95), Pariz 222.415—224.415 (222.125 do 224.125), Praga 168.30—169.10 (168.30—169.10), Dunaj 8.003—8.033 (8.002—8.032), Curih 10.94 do 10.97 (10.94—10.97).

Curih. Belgrad 9.13 den. (9.13 den.), Budimpešta 90.90 (90.70), Berlin 123.55 (123.32), Italija 23.85 bl. (23.55 den.), London 25.24 (25.23), New York 519.75 (519.70), Pariz 20.35 (20.345), Praga 15.40 (15.395), Dunaj 73.15 (73.15), Madrid 90.35 (89.55), Bukarešt 3.12 (3.14), Varšava 58, Amsterdam 208 (208), Bruselj 72.275, Kopenhagen 138.50 (138.45).

Dunaj. Devize: Belgrad 12.46, Kodanj 189.05, London 34.45, Milan 32.61, New York 709.50, Pariz 27.81, Varšava 79.50. — Valute: dolarji 706.75, francoski frank 27.90, lira 32.77, dinar 12.43, češkoslovaška krona 20.98.

Praga. Devize: Lira 154.80, Zagreb 59.275, Pariz 131.90, London 163.40, New York 33.61.

VREDNOSTNI PAPIRJI.

Ljubljana. 7 odstot. invest. posoj. 85—86.50, vojna odškodnina 345 bl., zastavni listi 20—22, kom. zadolžnice 20—22, Celjska 195—197, Ljublj. kreditna 150 den., Merkantilna 98—100, Prašedionica 850 den., Kred. zavod 160—170, Trbovlje 400 bl., Vevče 120 den., Slavonska 55—65, Šešir 104 den.

Zagreb. 7 odstot. invest. posoj. 85.50—86, voj. odškodnina 342—343.50, Hrv. esk. 104.50—105, Kred. 93—94, Hipobanka 64.50—65, Jugobanka 104—104.50, Prašedionica 850—855, Ljublj. kreditna 150—153, Drava 505—510, Isis 50 den., Sečarana 485—487.50, Gutmann 290 den., Slavex 101 den., Slavonija 29—30, Trbovlje 330—335, Vevče 130 den.

Dunaj. Don.-savsko-jadr. 83.75, Alpiné 43.75, Kranjska industrijska 48.30, Trbovlje 49.75, Hrv. esk. 13.95, Leykam 12.89, Avstrijske tvornice za dušik 29.65, Mundus 152.90.

BLAGO.

Ljubljana. Smreka, jelka: tramj merkantilni 200—250, tramiči 240—275, škorete konične od 16 cm naprej 500—500, škorete paralelne od 16 cm naprej 550—500, škorete podmerne do 15 cm 450 do 520, madrieri 500—500; bukev: deske plohi parjeni neobrobjeni 580—830, deske, plohi parjeni ostrorobi 700—1150, hlodi la 220—250, hlodi I, IIa, 160—200; hrast: hlodi la 600—1000, deske plohi ostrorobi (podnice) 1200—1400; železniški pragi (2.60 m, 14×24) bukovj 25—33, hrastovi 45—55 (vse franco vagon nakl. postaja).

Zito: pšenica bačka 75 kg. 2—3 odstot. 355 do 365, oves bački 235—240, oves bosanski orig. 225—230, koruza banatska I 210—215 (franko vagon (pariteta) Ljubljana).

Tendenca: za les neizpremenjeno čvrsta, za deželno pridelke neizpremenjena, zaključki: les 5 vagonov.

Zaloga raznovrstnega

špecerijskega blaga

je v celoti zelo ugodno naprodaj iz konkurne imovine trgovca Josipa Satrana. Pojasnila daje konkurzni upravitelj dr. Marko Natlačen, odvetnik v Ljubljani — Miklošičeva cesta 8/L.

KONJSKO MESO!

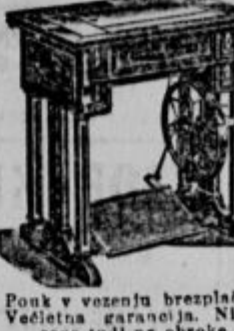
Prodajam vsak dan sveže izgotovljene KIOBASE vseh vrst, po najnižjih cenah: salame kg 15 Din, hrenovke kg 20 Din, parizke in druge kg 25 Din, ekstra kg 20 Din, šunka (kuhana) kg 12 Din, surova kg 10 Din. — IVAN MARINSEK, mesar, Ljubljana, Prečna ulica šte. 6. — Konji za klanje se kupujejo. 2012

Trgovsko hišo

z lokali in velikimi skladišči, sredi Ljubljane, lepo stanovanje 5 sob takoj prosto, prodajo dediči. — Ugodno obrestovanje kapitala. — Pojasnila: Dr. IVAN ČERNE, Gospodarska pisarna, Ljubljana, Miklošičeva cesta 6.

Najboljši šivalni in pletilni stroj

Je edino le GRITZER h
ADLER za dom, obrt in
industrijo v vseh
opremah.
Istotam švicarski
pletilni stroj
DUBIED

Pouk v voženju brezplačen.
Večletna garancija. Nizke
cene tudi na obroke.

Josip Pateilnc,
LJUBLJANA blizu Prešernovega spom.

Špecerijska trgovina

C. KNEZ

Celje, Glavni trg št. 10

kupuje vse deželne pridelke kakor:

fižol, kumno, janež, kuhano
maslo, vosek, strd, orehe,
suhe gobe itd. po najvišji cenl.

KNJIGOVEZNICA K.T.D.

črtalnica in tvornica poslovnih knjig
v Ljubljani, Kopitarjeva ulica 6/II
priporoča

svojo stalno veliko zalogo mnogovrstnih salda-konti, štrac, journalov i. t. d. lastnega izdelka.

Vstopnice za razne prireditve,
blagajniške bloke i. t. d.

Važno za posestnike!

Zaradi izpraznitve nekaterih parcel v naši drevesnici nudimo plemenite jablane, triletnje, in plemenite češnje, dvletnje, v več najboljših vrstah po našem izboru po ceni 8 do 12 Din, kakor je kvaliteta. — Ne zamudite prilike in si oskrbite že sedaj, ko je najboljša priložnost za sajenje z najcenejšim, pa vendar strokovno najboljšo odgojenim sadjem iz

Drevesnice »VRT« Džamonja in drug
družba z o. z. v Mariboru.

ŽIVINOREJCI!

Skrajni čas je

da z uporabo

DISTOL-A

edino dobrega zanesljivega sredstva, rešite svojo živino metljivost.

Od ministrstva za narod. zdravje predpisane cene:
mala kapsula (za ovce) . . . Din 3.50
velika kapsula (za govedo) . . Din 10.50

Dobivajo se v lekarnah.

Jemljite samo one kapsule, na katerih je utisnjena beseda »DISTOL«, ker samo tak je pravi »Distol«, ki sigurno učinkuje, in to še celo pri govedu, ki je že zapisano poginu. — V lastnem interesu uporabljajte predpisane doze in ne kupujte potvorb. »KAŠTEL« D. D., KARLOVAC.

ZAHVALA.

Prisrčno zahvalo izrekamo za izraze iskrenega sožalja in podaritev krasnega cvetja ob času bridke izgube naše priljubljene mamice, tašče, tete in pratete, gospe

HEDVIKE FINC.

V Ljubljani, 17. marca 1927.

Zalujoči ostali.

Str H. Rider Haggard:

140

Hči cesarja Montezume.

Zgodovinska povest.

Iz angleščine prevel Jos. Poljanec

Nekterikrat sem se v resnici zbal, da se ne bi de Garcii kaj takega pripetilo, ker si nisem želel, da bi na tak način prišel ob maščevanje. Ko sem dvakrat videl, da je v nevarnosti, sem ga poklical in mu povedal, kam naj stopi, — bil sem namreč komaj dvajset korakov za njim — in čudno, ubogal me je, ne da bi bil vprašal zakaj, pozabljajoč vse v groznem strahu pred takojšnjo smrtjo. Jaz sam zase nisem imel prav nobenega strahu; zavedal sem se, da ne bom padel, dasi je bil kraj tak, da bi se ob vsakem drugem času pomišljal plezati po njem.

Ves ta čas sva se bila venomer pomikala po svetli mesečini proti ognjenemu vrhu Hake; iznenada pa se je na vrhu gore zasvital dan in plamen je izginil v osrčju stebra dima. Čudovit je bil pogled na rdeči žar ledene kape in na naju gva, ki sva lezla kakor dve muhi po njej, dočim je bilo oprsje gore in svet spodaj zagrnjen v nočno senco.

Sedaj se bolj vidi, da lahko plezava, tovariši! sem zaklical za de Garcio; čudno so je razlegel moj glas med ledenim klečevjem, kjer še nikoli ni bil odmeval človeški glas.

Ko sem govoril te besede, je gora bobnela in gromela pod nama, se tresla kot drevo v vetru, kakor

da bi se srdila, ker sva oskrunila njeno sveto samoto. Za bobnjenjem se je vsul na naju dež sivega pepela, ki je za nekoliko časa zakril de Garcio pred mojimi očmi. Slišal sem ga, kako je od strahu zavpil, in sem se bal, da ne bi bil padel; čim pa se je pepel razkasil, sem ga videl stisli na robu lave, ki obdaja žrelo.

Sedaj, sem si mislil, se gotovo ustavi; da bi se bil opogumil, bi me izlahka ubil z mečem, katerega je še vedno nosil s seboj, ko sem lezel z leda na vročo lavo. Po vsej priliki mu je prišla misel v glavo, kajti obrnil se je in bulil vame kakor hudič; nato pa je odšel zopet naprej misleč, da najde neke pribežališče. Kakih tristo korakov od roba ledu, se je iz žrela vzdigoval v zrak dim in para, in vsled tega je bila lava tako vroča, da je bilo mestoma težavno stopati po njej. Po teh tleh, ki so se tresla, ko sem lezel čez, je de Garcia stopal nekam počasi; bil je utrujen in jaz sem prišel zopet do sape ter mu izlahka sledil.

Naenkrat sem opazil, da je bil dospel do roba žrela, kajti sklanjal se je naprej in se oziral na drugo stran; mislil sem že, da je nameraval skočiti v žrelo in se tako končati. Ako pa mu je bila morebiti prišla taka misel v glavo, jo je mahoma pozabil, ko je videl, kakšno je tisto gnezdo; obrnil se je, se podal z mečem v roki nazaj proti meni in sestala sva se kakih deset korakov daleč od roba žrela. Pravim, sestala sva se; ampak v resnici se nisva, kajti obstal je iznova v taki oddalji, da ga nisem mogel doseči z mečem. Sedel sem na kos lave in ga pogledal; bilo mi je, kakor da si ne morem dovolj napasti svojih oči na njegovem obrazu. In kakšen je bil ta obraz. Takega nima niti morilec, ki je na tem, da prejme plačilo za svoje dejanje! Rad bi, da bi

ga mogel naslikati, da bi ga pokazal, kajti nobena beseda ne more opisati strahu in groze v tistih rdečih, vpadlih očeh, režehih zobeh in drgetajočih ustnicah. Mislim, da bo tudi sovražnik človeštva, kedar pograbi poslednjo dušo, prav tak videti, ko izgine na vekov veke v pekel.

»Naposled sva skupaj, de Garcia!« sem rekel. »Zakaj me ne ubiješ in ne narediš konca?« je vprašal hripavo.

»Po čemu taka naglica, dragi? Dvajset let sem te iskal; mar naj se potem tako kmalu ločiva? Govoriva še malo. Preden se ločiva in nikdar več ne vidiva, boš mogoče tako priazen ter mi odgovoril na eno vprašanje; zelo sem namreč radoveden. Zakaj si prizadejal vse to gorje in zlo meni in mojem? Gotovo moraš imeti kak vzrok za svojo dozdevno prazno, bedasto zlobnost.«

Govoril sem mirno, mrzlo, brez vsake strasti, brez vsakega občutka. Zakaj v tisti čudni uri nisem bil več Thomas Wingfield, nisem bil več človek, bil sem neka sila, orodje; brez žalosti sem mogel misliti na svojega mrtvega sina, meni se ni videl mrtev, ker sem bil nekako deležen one narave, ki jo je navzel s smrtjo. Misliti sem celo mogel o de Garcii brez sovraštva, kakor da ne bi bil nič drugega, kot orodje v neki drugi roki. Povrh vsega sem bil pripravljen, da ga sedaj imam z dušo in telesom, in da mora odumreti in po resnici, in to tako gotovo, kakor je moral umreti, čim bi se mi ljubilo ubiti ga. Skušal je stisniti ustnice skupaj, toda odprle so se mu same po sebi in beseda za besedo mu je vrela resnica iz črne duše, kakor da bi bil že stal pred poslednjo sodbo.

Priporočamo LJUBSKO KNJIZNICO (Jugoslovanska knjižnica v Ljubljani): 19. sv. J. O. Curwood, Kazan, volji pes. Knjižniški roman, 18 Din, vezan 30 Din. — 20. sv. Ed. About, Kralji čara, 18 Din, vezan 30 Din. — 21. sv. H. R. Haggard, Jutanijska zvezda, 30 Din, vez. 40 Din. — 22. sv. Otoka kapitana Gresa, Popolvanje okoli sveta, Roman v treh delih, 48 Din, vez. 58 Din.

Členjenim čitateljem se priporočajo naslednje tvrdke:

Prodajalna K. T. D. (M. Ničman) Ljubljana, Kopitarjeva ul. 2.	TEOD. KORN klesarsko in instalacijsko podjetje Ljubljana Poljanska cesta št. 8	Martinc, Cerne & Komp. dr. z o. z., pleskarska in črkoslik. tvrdka, LJUB- LJANA, Igriška ul. 6	Rudolf Radovan tapetnik Ljubljana, Krekov trg 7
FRANC FUJAN krovstvo in zaloga stropnih potrebščin Ljubljana - Galjeva 9.	KLOBUKE perilo l. dr. modno blago kupite najceneje	Blaž Jančar pleskar Ljubljana, Breg	Platnice za lanske letnik „Il- lustriran. Slovenca“ ima v zalogi Književnica K. T. D. v Ljubljani.
IVAN JAVORNIK mobar Ljubljana, Domobranska c. 7 Stejnica poleg Zmajskega mostu	PRI AMERIKANCU LJUBLJANA, Stari trg 10 Zaloga talovadnih potrebščin	K. Pečenko trgovina vseh vrst uanj in čevljarških potrebščin Ljubljana, Sv. Petra cesta 32	Jakob Kavčič parna pekarna Ljubljana, Gradišče 5 Podruž.: Prešernova 14
Angeloslav Hrastnik manufakturna trgovina Ljubljana, Karlovska c. 6	Deželna lekarna pri „Mar. Pomagal“ Mr. ph. M. Leustek Ljubljana, Resljeva cesta 1	PRISTOU & BRICELJ črkoslikarja, Ljubljana Aleksandrova c. 1 Telef 908 Ustan. 1903	Peter Zilnik splošno kleparstvo LJUBLJANA Poljanska cesta 31

MALI OGLASI

Vaša drobna vrsta c. 1-30 Din ali vsaka beseda 50 par. Najmanjši oglas 3 ali 5 l. in. Oglas nad četve vrstice se računa po vrstici. Za odgovor znanke: Na vprašanja brez znamke ne odgovarjamo!

Prošje službe

Mizarski vajenec

priden, poštenih staršev, se sprejme. — Naslov v upravi lista pod št. 1997.

Mizarskega vajenca

sprejme l. VIDMAR, Zgornja Šiška 2. 1995

Dva vajenca

za črkoslikarstvo se takoj sprejmeta pri Priston & Bricelj, Resljeva cesta 4. — Sv. Petra cesta 39.

Gospodarja

(MAJERJA), ki se razume na poljedelstvo in živinorejo, takoj sprejemem za upravljanje posestva. — Ponudbe na log. FRAN TAVCAR — Ljubljana, Breg 8. 2010

Učenec

se sprejme takoj pri IVAN JEZERNIK, sobo-, črkoslikar in pleskar v Domžalah. 2031

Zanesljivo, snažno, pridno

DEKLE

20—35 let, ki razume dobro kuhati in opravljati dela v boljši hiši, sprejemem takoj. Naslov v upravi pod št. 2045.

Iščem dekle

pošteno in močno, za domača in vrtna dela. Poljanska cesta št. 12

Sprejme se v večje mesto na Gorenjskem

blagajničarka

ki je voljna pomagati tudi v trgovini. Ponudbe naj pošljejo samo prvo vrstne moči pod šifro: „Veletrgovina železnine“ št. 1988 na upravo lista.

Posojila

Posojila 15.000

Din iščem proti garanciji. — Resne ponudbe prosim na upravo lista „Slovenec“ pod št. 1956.

Krompirjevo moko

nudim, zjamčeno čisto, v vsaki množini. Vprašanja na: MAKSO HEINRICH, veletrgovina kolonijalnega blaga, ČAKOVEC

V našem

TRGOVINA

z meš. blagom in poljedelskimi pridelki — na prometnem kraju, ¼ ure od postaje Laško, se takoj pod ugodnimi pogoji odda v najem. Naslov v upravi lista pod: 2029.

Poslovni lokali.

Oddajo se popolnoma renovirani poslovni lokali na najprometnejšem kraju Maribora. — Naslov v upravnistvu pod značko: Aleksandrova cesta 2008.

Kdo kuvi?

Papir

za zavijanje, čist, a 5 Din za kg pri odjemu vsaj 20 kg, prodaja Jugoslov. tiskarna — Ljubljana.

Nov posnemačnik

meseč dni rabljen, znamke „Libela“, 150 litrov na uro, FOTO-APARAT 15 X 18 s pripravo, in PISALNI STROJ, rabljen, poceni napredaj. Naslov v upravi „Slovenca“ pod številko 1745.

OTROBE

ovsene, popolnoma sveže, ima napredaj po Din 1.— za kg Sever in Ko. Ljubljana, Gosposvetska cesta št. 5. 1968

Sadno drevje!

Prvo vrstne JABLANE in HRUSKE oddaja drevesnica STOPAR - Velenje.

Dvonastr. hiša

v predmestju Celja, na promet. kraju, za vsako podjetje razpoložljiva prostora v prtlj. 210 m², elektrika, vodovod, vel. dvorišče, mesečni donos Din 3500, napredaj radi opustitve podjetja za Din 165.000. Natančneje pojasnila daje Kenc. Informacijska pisarna, Celje, poštni predal št. 48.

POZORI! Prodajam VINO-GRAD, klet, hišo in pašnike. Ravnika, Dolenja vas 12 — Mirna peč.

Klavir dobro ohranjen, je na prodaj v št. Rupertu pri Mokronogu. Cena se izve pri Maksu KURENT, obč. tajniku istotam.

Vrtnice nizke, v 40 najnovejših vrstah nudi po najnižji ceni Ivan Brečelnik, Vel. čolnarska ulica št. 21.

Šivalni STROJ „Singer“ in žel. blagajno št. 2 prodam. Krško št. 6, na vrtu.

Pisarn. inventar

Prodaj se razni pisarniški inventar. — Naslov pove uprava „Slovenca“ pod značko: „Nov“ št. 2007.

Gnoj prodam.

Ljubljana, Sv. Petra c. 61

JAVORJEV LES

rezan, suha roba, prodam. Dimenzije 40 X 90 mm debeline, 28—40 cm širine, dolžina 2—5 m. Prodaj g. KASMAN — TRBOVLJE. 2027

Kdo prodaja?

Cunje

bele, oprane, kupuje Jugoslov. tiskarna v Ljubljani.

Vsakovrstno

zlato kupuje

po najvišjih cenah Cerne, juvelir, Ljubljana Wolfova ulica št. 3

Naša obrt

Fižol

nizke in visoke vrste dajemo v vzgojo. Oddajamo najmanj 10 kg od posamezne vrste. Ceno pridelku določimo že vnaprej. Oddajamo pa tudi razne vrste v vzgojo, katerih pridelok prevzamemo jeseni po dnevni ceni Sever & Komp., Ljubljana, Wolfova ulica 12

STAMPILJE
T. RABIČ
Ljubljana
KOLODVOVSKA UL. 26

BUKOVA DRVA

suha ali sveža, ponudite z navedbo cene tvrdki „ILIRIJA“ — Ljubljana, Kralja Petra trg št. 8.

Dražba gnoja

se vrši
dne 24. marca 1927, ob 10 dopoldne
v pisarni državne žrebčarne na Selo.
Državna žrebčarna Selo.

Prostovoljna dražba

se vrši v nedeljo, dne 20. marca ob 10. uri dopoldne v hiši Gaberje 184 nasproti gostilne Grah: 10 vozov gnoja, teški vozovi, 1 brek, moško kolo, šivalni stroj itd. 1815

Uradništvo zavarovalne d. d. „Dunav“, podružnica Ljubljana, javlja žalostno vest, da je njen velespoštovani šef, gospod

JAKOB WELLEY,

dne 16. marca 1927. preminul.

Pogreb blagopokojnika se bo vršil v soboto, dne 19. t. m. ob 4 uri pop. iz hiše žalosti Rimska cesta št. 9, na pokopališče k Sv. Križu. Svojega predobrega predstojnika ohranimo vedno v hvaležnem spominu!

V Ljubljani, dne 17. marca 1927.

Mestni pogrebni zavod.

„Dunav“ zavarovalna d. d. v Zagrebu javlja žalostno vest, da je njen dolgoletni in velezaslužni ravnatelj ljubljanske podružnice, gospod

Jakob Welley,

po dolgi in mukepolni bolezni, dne 16. marca 1927 preminul.

Pogreb blagopokojnika se vrši v soboto, dne 19. t. m. ob 4 uri popold. iz hiše žalosti Rimska cesta 9, na pokopališče k Sv. Križu.

Svojemu neumornemu sotrudniku, ki si je stekel za družbo nevenljivih zaslug, ohranimo trajen in časten spomin!

V Ljubljani, dne 17. marca 1927.

Mestni pogrebni zavod.

Mestni savez ljubljanski sindikata zavarovalnic SHS objavlja žalostno vest o prerani smrti svojega prvega prezasluznega podpredsednika

Jakob Welley-a

ravnatelja podružnice zavarovalnice „Dunav“

Pokojni si je pridobil s svojo izredno osebnostjo in širokim strokovnim znanjem tekom svojega 30 letnega delovanja neprecenljivih zaslug za zavarovalno stroko in si s tem zagotovil naš trajen spomin.

Bogudano je za večno zaspala po dolgoletni, mukepolni bolezni naša dobra soproga, zlata mama in sestra, gospa

Marija Remic roj. Strehar

soproga sodn. uradn. v pok.

Pogreb naše ljubljene, skrbne mame bo v soboto, dne 19. t. m. ob 2 popoldne izpred hiše žalosti, Sv. Petra cesta 4, na pokopališče k Sv. Križu.

V nepopisni tuži in žalosti prosimo tihega sočalja.

V Ljubljani, dne 17. marca 1927.

Globoko žalujoče rodbine:

Remic, Lehpamer, Deržaj — in ostalo sorodstvo.

Mestni pogrebni zavod.